Na cestě k člověku

témata pro společenství mladých lidí

sekretariát Sekce pro mládež ČBK a AKSM
2014

ed. ThDr. Jan Balík, PhD.

redakční tým: ThDr. Jan Balík, PhD. (5,6,7,11), Roman Dvořák (modlitby), Mgr. Petra Přenosilová (1,10), ThLic. Mgr. Jaroslav Lorman, Th.D. (2,3,8), Mgr. Jan Liška (9), Mgr. Jozef Kadlic (4)

ilustrace: MgA. Týna Plíhalová
jazyková úprava: PhDr. Anna Monika Pokorná

recenze:
prof. ThDr. Stanislav Vojtko, PhD.
doc. ThDr. RNDr. Ladislav Hučko, CSc.

Imprimatur: kardinál Dominik Duka, OP č.j.: arc/419/14

Vydal:
sekretariát Sekce pro mládež ČBK a AKSM
2014

ISBN: 978-80-260-6889-1

Obsah

1. Být člověkem je skvělé 5

2. Identita muže a ženy, sebepřijetí 14

3. Křehkost a milost, zápas o život 22

4. Spleť vztahů 28

5. Mezi mužem a ženou 36

6. Právo na sex? 46

7. Udržet se online 58

8. We wíru wirtuality 67

9. Moje životní cesta 74

10. Naděje bez hranic 81

11. Na cestě k člověku – shrnutí 89

František: Promluva při vigilii během SDM v Rio de Janiero, 27.7.2013.
František: Promluva ke kněžím, 6.3.2014.
František: Promluva před modlitbou Anděl Páně, 16.3.2014.
Sv. Ignác: Duchovní cvičení. Refugium, 2005.
Špidlík, T.–Rupnik, M.I.: Nové cesty pastorální teologie. Refugium, 2008.

8
Vanier, J.: Rodí se nová naděje. Zvon, 1997.
František: Poselství k 48. světovému dni sdělovacích prostředků, 2014.

9
Grün, A.–Dufner, M.: Spiritualita zdola – překročit svůj vlastní stín. KNA, 2002.

10
František: Kristovo a naše vzkříšení, 4.12.2013.

11
Benedikt XVI.: Promluva ke kurii, 21.12.2012.
Jan Pavel II.: Redemptor hominis. Zvon, 1996.
Jan Pavel II.: Fides et ratio. Zvon, 1999.
Kuby, G.: Globální sexuální revoluce – ztráta svobody ve jménu svobody. Kartuziánské nakladatelství, 2014.
Guardini, R.: Konec novověku. Vyšehrad, 1992.
Špidlík, T.–Rupnik, M.I.: Nové cesty pastorální teologie. Refugium, 2008.

Milí čtenáři,

dostáváte do rukou témata pro společenství mládeže o člověku (antropologii). Hovoří o aktuální problematice: kdo je člověk, kým jsem já, co mě udělá šťastným? Jak žít jako muž či jako žena?

Každé téma obsahuje vypracovaný text, který je možné vzít jako inspiraci pro přípravu, nebo jej společně pročíst a prodiskutovat.

Témata jsou doplněna metodikou. Jedná se o návrh, jak text předávat či rozvíjet.
Pomůcky, které mohou usnadnit přípravu, najdete ke stažení na: http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

Každé téma je vhodné prohloubit i v modlitbě; návrhy jsou součástí materiálu.

Souhrnný leták obsahuje shrnutí tématu a je určen k rozdání účastníkům.

Jednotlivá témata na sebe navazují a tvoří společný celek, který je vhodné postupně probrat. Pochopitelně je možné vybrat z materiálu třeba jen jedno téma, a to s mladými probrat.

Kéž tento materiál přispěje k poznávání krásy člověka, který je stvořen ke slávě Boží.

Redakční tým

Poznámka: K biblickým citacím v textu je použit ekumenický překlad.

Použitá literatura

1
Jan Pavel II.: Teologie těla. Paulínky, 2005.

2
Jan Pavel II.: Redemptor hominis. Zvon, 1996.

3
Ratzinger, J.: Úvod do křesťanství. KNA, 2007.

4
Clarkce, N.W.: Osoba a bytí. Tvořivé rozvinutí Tomášovy filosofie člověka personalistickým směrem. Krystal a KNA, 2007.
Leščinský, J.: Dynamická antropológia Biblie. Seminár sv. Karola Boromejského v Košicích, 2007.
Jan Pavel II.: Teologie těla. Paulínky, 2005.
František: Lumen fidei. KNA 2013.

5
Jan Pavel II.: Teologie těla. Paulínky, 2005.
Katechismus katolické církve. KNA, 2001.

6
Benedikt XVI.: Deus caritas est. Paulínky, 2006.
Floryk, D.: Milujte se a množte se. www.ceskestudny.cz, 2013.
Jan Pavel II.: Dominum et vivificantem. Zvon, 1997.
Martini, C.M.: Don Bosco nám píše. Portál, 1993.

7
Benedikt XVI.: Promluva k bohoslovcům, 5.3.2011.
Jan Pavel II.: Fides et ratio. Zvon, 1999.
Sv. Augustin: Výklad k 1. listu sv. Jana.

Literatura k rozšíření tématu

Kompendium sociální nauky církve. KNA, 2008 (odstavce: 20–59; 105–151; 209–253).
Člověk a jeho vztahy – katecheze z celostátního setkání animátorů Třešť 2014, sekretariát Sekce pro mládež a AKSM, 2014;
ke stáhnutí na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

Souhrnný list: Na cestě k člověku - shrnutí

„Lidé obývají zemi, která má dva póly. Nemají stálé místo, všichni jsou na cestě. Jejich cesta vede od pólu osamělosti k pólu lásky."
(sv. Jan Pavel II.)

- ✓ Člověk je stvořen milujícím Bohem, se kterým může rozvíjet osobní vztah.
- ✓ Katolický pohled na člověka vychází z Bible, osvobozuje člověka od otroctví a strachu, a je plný žasnutí.
- ✓ Naplnění života člověka spočívá v lásce, ve vzájemném obdarování, v ochotě stávat se darem pro druhé a zase od nich přijímat.

1.
Být člověkem je skvělé

Motto:
Skutečným prorokem je ten, kdo se učí vidět ve všem, v celém lidském životě i v přírodě, znamení Boží, a snaží se jim porozumět."
(kardinál Tomáš Špidlík)

Biblický text

Také já jsem smrtelný člověk, stejný jako všichni, potomek toho, který byl jako první učiněn ze země. V matčině lůně jsem byl utvářen v tělo, po deset měsíců jsem v krvi houstl z mužského semene po slastném spojení v spánku. A když jsem se narodil, nadechl jsem vzduch společný všem a spočinul na zemi, kde všichni stejně trpí, a první zvuk vydal jsem v pláči, stejně jako všichni. Vychován jsem byl v plenkách a ve starostech. Vždyť nikdo z králů neměl jiný počátek žití; vstup do života je u všech tentýž, stejný je i odchod. Neboť pozná vůbec člověk Boží záměry a dovede si představit, co je vůle Hospodina? Myšlení smrtelníků je nedokonalé a naše uvažování pochybné, neboť pomíjivé tělo zatěžuje duši a pozemský stan je břemenem pro mysl naplněnou starostmi. Stěží postihujeme to, co je na zemi, s námahou vysvětlujeme, co máme na dosah ruky. Kdo prozkoumá to, co je na nebesích?
(Mdr 7,1-6; 9,13-16)

Téma

Už jsi někdy pozoroval/a krásu hor? Seděl/a sám/sama nebo s druhými mimo město někde v přírodě a v tichu obdivoval/a ranní východ slunce či jeho večerní západ? Jaká krása nás naplňuje při pohledu na horská údolí, když se namáhavě snažíme dosáhnout vrcholu? Kolik půvabu v sobě ukrývají mraky divoce se převalující přes horské štíty!

Stejně jako žasneme nad krásou přírody, můžeme hovořit i o kráse ve vztahu k umění. Zastavit se u obrazu, u sochy, zhlédnout umělecky hodnotný film, vychutnat si kvalitní hudbu, ponořit se do básně, krásné literatury. To vše člověka povznáší.

Kdo je vnímavý, snadno si položí otázku: Kde má tato krása původ? Jak je možné, že si ji člověk uvědomuje, zakouší ji a ona ho pozvedá k duchovním výšinám?

Písmo nepochybuje a opěvuje tvůrce všeho.

„Co je člověk, že na něho pamatuješ, syn člověka, že se ho ujímáš? Jen maličko jsi ho omezil, že není roven Bohu, korunuješ ho slávou a důstojností. Svěřuješ mu vládu nad dílem svých rukou, všechno pod nohy mu kladeš: všechen brav a skot, a také polní zvířata a ptactvo nebeské a mořské ryby, i netvora, který se prohání po mořských stezkách. Hospodine, Pane náš, jak vznešené je tvoje jméno po vší zemi!“
(Ž 8,5-10)

Žalmistovo zvolání nás vrací k prvním stránkám Bible – ke stvoření člověka jako „obrazu Božího“. Ke stvoření člověka, tvora nadaného rozumem, svobodou a vůlí, kterému je svěřena vláda nad Božím dílem. Člověk je pozván k tvořivosti, ke spolupráci na Božím díle. Je sice stvořen z prachu země, ale všechno stvoření

Modlitba

Pomůcky: Bible, balicí papír, fixy.
Balicí papír umístíme doprostřed skupiny.

Píseň

Ž 139 – recitujeme společně.
Na balicí papír napíšeme doprostřed: „PODIVUHODNĚ JSEM UTVOŘEN“.
Vyzveme účastníky, aby vyslovili to, co je pro ně na životě podivuhodné, zajímavé, jedinečné, a vždy to připsali na papír.

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:
Chválím tě, Otče, za touhu po pravdě, kterou jsi mi vložil do srdce. Nedá se uchlácholit planými sliby, primitivními hesly ani prázdnými frázemi.
Prosím tě, Otče, spolu se mnou pohlédni na pravdu mého života, na všechno pravé i falešné, na všechno pravdivé i lživé, na všechno naplněné i prázdné.
Mám důvěru, Otče, v to, že přijdeš do mého života, že svým světlem ozáříš mou temnotu a že sám se staneš mou pravdou, která ukojí všechnu mou touhu. Amen.
(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 24, Má touha po pravdě)

Píseň

Metodika

pomůcky: papíry, psací potřeby

Společně nebo jednotlivě, a pak společně:
a) Sestavit tabulku kritérií, podle kterých se lidé běžně rozhodují.
b) Sestavit tabulku kritérií, podle kterých hodnotíme pohled na život, když bereme v úvahu Boží pohled.

Pak kritéria konkretizujeme na příkladech. Jak dopadne rozhodování na následující otázky? Nejprve podle kritérií a), a pak podle kritérií b).
– Počet dětí v rodině?
– Jak se rozhodneme, bude-li nám nabízeno umělé oplodnění?

převyšuje. Je stvořen se schopností komunikovat s Bohem, svým původcem. Není vytvořen jako loutka, ale jako bytost, osoba, která je schopna činit vlastní rozhodnutí, která je schopna růst ve své svobodě a rozvíjet povolání k lásce.

Díváme-li se na člověka, pozorujeme též jednotu těla a ducha. I když člověka pojí s říší zvířat jeho hmotné tělo, nelze ho do ní zařadit, protože ji naprosto přesahuje. Viděli jste někdy zvíře tvořit umění, slavit, ptát se po svém původu, milovat, obětovat se pro pravdu? Co nás tedy činí Božím obrazem, osobou? Nesmrtelná lidská duše, která nás vyděluje z ostatního stvoření. Svatý Jan Pavel II. mluví o ontologickém skoku. Duše každého z nás je bezprostředně tvořena Bohem. Vznikáme v čase, hmotu svého těla dostáváme od rodičů. Jsme však samostatnou jedinečnou osobou, která činí svá rozhodnutí a dorůstá do věčnosti skrze nesmrtelnou duši, kterou každému z nás dává bezprostředně Bůh a činí nás tak svým obrazem. Tím nám propůjčuje lidskou důstojnost, která je základem skutečných lidských práv. Proto je každý člověk více než jen věc nebo zvíře, a je třeba s ním jednat s úctou náležející Božímu obrazu.

Odmítne-li však člověk vidět Boží život jako svůj vzor, začne se přiřazovat k pouhé hmotě. Důsledkem je pak dezorientace v lidském životě, podlehnutí lidské slabosti a ztráta svobody. Člověk bez Boha se stává sirotkem bloudícím v bezbřehém vesmíru, ve kterém nejenže se cítí sám, ale i celý vesmír se začíná jevit jako nesmyslný. Není divu, že pak člověk podléhá pokušení vytěžit z nesmyslného života rozkoš a požitek – zkrátka pouze konzumuje.

Obdivujeme-li krásu člověka, žasneme-li nad jeho velikostí, jsme-li ohromeni krásou uměleckého díla, poznáváme, že existuje i tvůrce, umělec. Kde je dílo, tam je i umělec. „Neboť z velikosti a krásy tvorů může být srovnáním poznán původce jejich bytí.“ (Mdr 13,5)

Je třeba umět žasnout! Je důležité, aby člověk zakoušel krásu stvoření! Je zapotřebí, aby každý muž a každá žena objevili, že jejich základní velikost spočívá v tom, že spojí svůj život se svým tvůrcem. Proto v sobě člověk nosí neutuchající touhu hledat sám sebe, smysl svého bytí a života všech lidí.

Tělo x duše: nemoc, smrt a zánik těla narušují krásu stvoření.
V této perspektivě Kristus přichází, aby rozdělené spojil, aby člověk mohl znovu najít cestu k harmonii. V síle Ježíše zmrtvýchvstalého je možné uskutečnit to, co je v člověku od chvíle stvoření zakódováno: povolání k lásce. Znovu nastolovat harmonii lidské bytosti. Mimo jiné i proto je plné vítězství Krista spojeno opět se vzkříšením našeho těla. Spása se neodehrává mimo svět, avšak zároveň viditelný svět přesahuje.

Člověk má vznešené povolání, ke kterému dostává od svého stvořitele podporu a pomoc: zobrazovat celou svou bytostí a svými vztahy Boha jakožto Trojici. Být zviditelněním Boží lásky. Vesmír i věčnost se jeví jako místo stvořené pro osobní společenství a pro vztahy, pro lásku. Slovo láska přesně vyjadřuje to, co je v člověku zakódováno od stvoření. Proto je láska tak silná a okouzlující, proto po lásce každý (i nevěřící!) tak touží.

Láska je ve své podstatě vztahem mezi osobami Trojice. Pro nás lidi je výzvou a úkolem, ale též darem, jenž nám byl vložen „do srdce skrze Ducha Svatého, který nám byl dán“ (Řím 5,5). Základní povolání člověka je láska. Člověk svého naplnění, své skutečné seberealizace a smysluplnosti života dosahuje tím, že žije láskou. „Člověk může sám sebe plně nalézt jen v opravdovém darování sebe samého“ (Gaudium et spes, 24).

Závěr

Vidět člověka tímto způsobem je krásné a okouzlující, a zároveň i osvobozující od hledání ve slepých uličkách. Avšak současně je to též odpovědné. Být člověkem na míru Boží je nelehký úkol. Je ale zbytečné podlehnout slabosti a malomyslnosti. Pro jeho naplnění nikomu nechybí Boží pomoc a společenství církve. Vždyť „cestou církve je člověk“ (sv. Jan Pavel II.).

Z tohoto důvodu můžeme tvrdit, že katolická církev je nejblíže lidskosti, že je pamětí lidstva a že její pohled na člověka je plný radosti a žasnutí. Kdo by mohl popřít, že svatí jsou krásní, realizovaní a radostní lidé!

Jaké další klíčové výpovědi o člověku církev vnímá?

Bůh stvořil vše viditelné (hmotu, přírodu, vesmír) i neviditelné (duchové bytosti). Pak obojí spojil a stvořil člověka, který je jednotou těla a duše (KKC 327). Tehdy viděl, že je to velmi dobré (Gn 1,31). Člověka stvořil ke své podobě, k podobě Trojice, společenství osob; stvořil ho jako muže a ženu (Gn 1,26-27). Z tohoto důvodu má člověk ve světě privilegované postavení. Je partnerem dialogu s Bohem a svou lidskou tělesností vnáší do viditelného světa neviditelné; jednota muže a ženy je nejintenzivnějším zobrazením Trojice. Tělo člověka má schopnost vyjadřovat lásku, která se projevuje v sebedarování jedné osoby osobě druhé. Prostřednictvím těla muž a žena vnímají, že jsou stvořeni jeden pro druhého, aby vytvářeli jednotu.

Avšak k celistvé antropologii patří i zpráva o hříchu, který je ze strany člověka negací svobody, odmítnutím Boží lásky a uzavřením se ve svém egoistickém já. Odpovědí na hřích jsou dějiny spásy a historie Božího milosrdenství, Boží lásky, která je větší než hřích a nevěrnost člověka.

Hřích, který vstoupil do života člověka, způsobil chaos, zmatek, rozvrat, rozvod, a to v mnoha rovinách:
Člověk x Bůh: místo vztahu se objevuje nedůvěra a strach.
Muž x žena: místo vzájemného darování přichází nadvláda a konflikt, zneužití druhého.
Rozum x touha: místo harmonie nastupuje žádostivost a nesvoboda.
Člověk x stvoření: místo vzájemného respektu se objevuje těžká práce, bolestný porod a vykořisťování země člověkem.

Metodika

1) Hra na „Boha“
Účastníci se společně nebo ve skupinách zamýšlejí nad otázkami:
– Jak byste stvořili člověka?
– Jak by vypadal?
– Proč byste stvořili člověka?

2) Člověk je krásný

varianta A

pomůcky: balicí papír, fixy (3 barvy)

Do nakreslené postavy člověka na velký papír postupně vypisovat (různými barvami):
– biblické citáty o člověku
– kuriozity o člověku, lidské rekordy
– čeho si na lidech vážím (povahové vlastnosti, skutky)

varianta B

pomůcky: barevné lístky (3 barvy), psací potřeby, balicí papír, lepidlo

Mezi účastníky se rozdají 3 druhy barevných lístků, na které se budou psát:

– biblické citáty o člověku
– kuriozity o člověku, lidské rekordy
– čeho si na lidech vážím (povahové vlastnosti, skutky)

Následně se lístky nalepí na postavu člověka, nakreslenou na balicím papíře. Papírky lze též vyskládat do podoby člověka,

popřípadě lepit na figurínu (či přišpendlovat na jednoho z účastníků).

3) Společně si přečtěte Píseň bratra slunce neboli chvalozpěv stvoření od sv. Františka z Assisi a popovídejte si o jeho obsahu.

Píseň bratra slunce

sv. František z Asii

Nejvyšší, všemohoucí, dobrý Pane,
tobě patří chvála, sláva, čest a každé dobrořečení.
Náleží jen tobě, Nejvyšší,
a žádný člověk není hoden vyslovit tvé jméno.

Buď pochválen, můj Pane,
spolu se vším svým stvořením,
především s panem bratrem Sluncem,
jenž je dnem a skrze něhož nám dáváš světlo.

A on je krásný a září velikým jasem;
tvým, Nejvyšší, je obrazem.
Buď pochválen, můj Pane, za sestru Lunu a za hvězdy,
na nebi jsi je stvořil jasné, vzácné a krásné.

Buď pochválen, můj Pane, za bratra vítr,
za vzduch a oblaka, za jasnou oblohu a každé počasí,
jímž dáváš svým tvorům obživu.

Buď pochválen, můj Pane, za sestru vodu,
která je moc užitečná, pokorná, vzácná a čistá.
Buď pochválen, můj Pane, za bratra oheň,
kterým osvětluješ noc,
a on je krásný, veselý, silný a mocný.

pouze lidské úsudky (např. v podobě většiny v parlamentu, aktuální prospěšnosti či prožívané emoce), které jsou ve skutečnosti často jen momentálními náladami. Ztráta intuice, že každá lidská bytost má v sobě něco božského a je tajemstvím, vede k smutku a prázdnotě.

Tento posun v myšlení stojí za slepými uličkami, které mají nejrůznější názvy – ať už jde o nacismus, komunismus, o konzumní styl života, všudypřítomný relativismus či o genderové teorie. Dějiny totalitních režimů 20. století jasně ukazují, že filozofické názory mají své následky. Čím se vyznačuje myšlenka, která se stává ideologií směřující k totalitě? Tím, že nestrpí racionální kritiku, nedovolí, aby někdo napadl její nelogičnost, iracionálnost a rozporuplnost. Ideologie je charakterizována právě tím, co v současnosti nese název politická korektnost. Pokud se idejemi genderových teorií musí řídit rozhodování vlád a musí se jim učit ve školách, jedná se již o ideologii.

Genderové sexuální filozofie tvrdí, že pohlaví není přirozenou daností, kterou musí člověk přijmout a naplnit smyslem, nýbrž sociální rolí, kterou si člověk volí nezávisle na zvycích společnosti. Papež Benedikt XVI. o jejich nepřijatelnosti hovořil mimo jiné v prosinci 2012. Citoval přitom Gillese Bernheima, vrchního rabína Francie, který napsal, že atentát, kterému je vystavena autentická rodina skládající se z otce, matky a dítěte, má své kořeny v pohledu na to, co ve skutečnosti znamená být člověkem.

Čím se vyznačuje katolická antropologie?

- Především žasnutím nad krásou stvoření, vznešeností člověka a velikostí Tvůrce.
- Je inspirována biblickou výpovědí (tj. přijímá Boží kritéria).
- Nachází svou plnost ve styku s Kristem, který „plně odhaluje člověka jemu samému a dává mu poznat vznešenost jeho povolání“ (Gaudium et spes, 22).

Člověk

Člověk hledá pravdu o světě, ve kterém žije. Avšak nejpalčivější tázání je po smyslu sebe sama. Podle toho, jaké poznání má člověk sám o sobě, jedná a nastavuje si své životní cíle. Nejhorší nemoc, která může člověka postihnout, je rezignace na hledání pravdy a následný život podle hesla: co je příjemné, je dobré; co je užitečné, je i dovolené.

Hledat pravdu v její celistvosti předpokládá ochotu slaďovat lidskou moudrost (přírodní vědy a filozofii) se zjevením (Písmo svaté, víra církve). Ve své podstatě si nemůže lidský rozum (věda) a víra odporovat, ba naopak. Jsou to dvě křídla, kterými „se lidský duch pozvedá k nazírání pravdy“ (sv. Jan Pavel II.). Celistvé poznání člověka je výsledkem setkání filozofie a teologie, osoby i společnosti, dějin i současnosti, jednotlivých věd, umění i víry. Prioritou antropologie (vědy o člověku) je odhalení základních, do člověka stvořitelem vdechnutých pravidel (přirozenost člověka) a objevení cíle člověka jako osoby (láska, věčnost). To pak následně umožní vymezit pravé místo člověka ve světě a odhalit prostor skutečné lidské svobody. Takto uvažovat sv. Tomáš Akvinský: snažil se o celistvý pohled. Takový pohled se podařil i sv. Janu Pavlu II. v Teologii těla. Další knihou, která o člověku hovoří tímto celistvých způsobem, je Kompendium sociální nauky církve.

V novověku se převládající filozofické myšlení přestalo dívat na celek a zahledělo se do jednotlivostí, které začalo vnímat odtrženě od celku. Prostřednictvím přírodních věd se sice o sobě dovídáme neuvěřitelné množství informací, ale zároveň stále méně chápeme lidskou podstatu. Postupně došlo k oddělení člověka od Boha a lidstvu začala chybět kritéria pro rozhodování, člověk sám začal rozhodovat o dobru a zlu. Na místo Boha vstoupily

Buď pochválen, můj Pane, za naši sestru, matku Zemi,
která nás živí a stará se o nás
a vydává rozličné plody s pestrými květy a bylinami.

Buď pochválen, můj Pane, za ty,
kdo odpouštějí pro tvou lásku a snášejí křehkost a trápení.
Blaze těm, kdo to snášejí pokojně,
neboť tebou, Nejvyšší, budou korunováni.

Buď pochválen, můj Pane, za sestru smrt těla,
které žádný živý člověk nemůže uniknout.

Běda těm, kdo zemřou ve smrtelných hříších;
blaze těm, které nalezne ve shodě s tvou nejsvětější vůlí,
protože druhá smrt jim neublíží.

Chvalte mého Pána a dobrořečte mu,
děkujte mu a služte mu s velkou pokorou.

Modlitba

Pomůcky: Bible, malé lístečky (pro každého), psací potřeby, košíček (nebo něco podobného).

Píseň

Ž 8 – společná recitace
Chvilka osobní modlitby v tichu.
Každý napíše na lísteček, co je pro něho hodnotné na tom, být člověkem (vhodné upozornit, že se to bude číst nahlas).
Lístečky se vyberou do košíčku (nádoby, dlaně, čepice…).
Každý si vylosuje něčí lísteček. Jakmile mají všichni lístečky, jednotlivě se děkuje za to, co je na lístečku napsané.

Ukončení společnou modlitbou např. Sláva Otci…, Vyznání víry, vlastními slovy, …, nebo:
„Neustále přijímám sebe samého z tvé ruky. Taková je má pravda a radost. Neustále na mně spočívá tvůj pohled a já žiji z tvého pohledu, můj Stvořiteli a má Spáso. Uč mě ve tvém světle rozumět tajemství, že jsem. A že jsem skrze tebe a před tebou a pro tebe. Amen.“
(srov. YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 21)

Píseň

Literatura k rozšíření tématu

Kubíček, L.: Život – největší umělecké dílo. Matice cyrilometodějská, 1999.
Vácha, M.: Tančící skály. O vývoji života na Zemi, o člověku a o Bohu. Cesta, 2003.
Vácha, M.: Místo, na němž stojíš, je posvátná země. O kruhu úcty k člověku, živé přírodě i celému vesmíru. Cesta, 2008.

11

Na cestě k člověku – shrnutí

Motto:
Člověk je cestou církve a cestou člověka je láska. Cesta církve prochází srdcem člověka.“
(sv. Jan Pavel II.)

Biblický text

Všechna moudrost je od Hospodina a je s ním navěky. Mořský písek a krůpěje deště a dny věčnosti kdo spočítá? Výšku nebe a šíři země, propastnou hlubinu a moudrost kdo probádá? Ze všeho první byla stvořena moudrost a rozumné poznání je od věčnosti. Pramen moudrosti je slovo Boha na výsostech, její stezky, toť věčná přikázání. Kořen moudrosti komu byl odhalen? A kdo poznal všechen její důvtip? Znalost moudrosti komu byla zjevena? Její bohaté zkušenosti kdo pochopil? Jen jediný je moudrý, ten, který budí velkou bázeň a sedí na svém trůnu. Hospodin sám stvořil moudrost, pohlédl a rozdělil ji, vlil ji do všeho, co vytvořil, aby byla s každým člověkem podle jeho štědrosti, a obdařil jí zvláště ty, kdo ho milují. Bázeň před Hospodinem je slávou a chloubou, přináší veselí a věnčí jásotem. Bázeň před Hospodinem oblažuje srdce, dává veselí, radost a dlouhý věk. Tomu, kdo se bojí Hospodina, bude dobře v poslední chvíli, bude požehnán v den svého skonání. Bázeň před Hospodinem je počátek moudrosti. Věrným byla darována již v matčině lůně.
(Sir 1,1-14).

Souhrnný list: Naděje bez hranic

„Bůh je základem naděje – nikoli ovšem jakýkoli bůh, ale Bůh, který má lidskou tvář a který nás miloval až do krajnosti. Jeho království není jakýsi imaginární 'onen svět', umístěný do budoucnosti, která nikdy nenastane; jeho království je přítomno tam, kde je milován a kde nás zastihne jeho láska. Jen jeho láska nám umožňuje, abychom ve vší střízlivosti, den po dni vytrvali ve světě, který je nedokonalý, a neztráceli elán naděje. Jeho láska je nám také zárukou toho, že existuje to, co jen mlhavě tušíme, a přece v hloubi srdce očekáváme: život, který je 'skutečně' životem."

(Benedikt XVI.)

- ✓ Lidský život garantuje Bůh. Nikdo není oprávněn nevinný lidský život v jakékoliv jeho etapě usmrtit (od početí přes nemoc až po přirozenou smrt).
- ✓ Na konci světa dojde ke vzkříšení těl. Na věčnosti budeme opět žít ve svém těle, které bude zduchovnělé.
- ✓ Život v nebi je pro člověka Boží dar, ale jedná se též o úkol a závazek, protože spása není něčím samozřejmým a automatickým.

Souhrnný list: Být člověkem je skvělé

„Sklání se lesní zátoka
v rytmu horských potoků…
Pokud chceš nalézt pramen,
musíš jít vzhůru, proti proudu.
Prodírej se, hledej, nevzdávej se,
víš, že někde tu být musí –
Kde jsi, prameni?… Kde jsi,
prameni?!"

(Jan Pavel II., Římský triptych)

- ✓ Krása stvoření vypovídá o existenci tvůrce.
- ✓ Člověk je stvořen jako jedinečná bytost schopná dialogu s Bohem.
- ✓ Do nitra osoby člověka je vepsána touha po nalezení smyslu života.

2.

Identita muže a ženy – sebepřijetí

Motto:
Slávou Boží je živý člověk."

(sv. Irenej z Lyonu)

Biblický text

I řekl Bůh: „Učiňme člověka, aby byl naším obrazem podle naší podoby. Ať lidé panují nad mořskými rybami a nad nebeským ptactvem, nad zvířaty a nad celou zemí i nad každým plazem plazícím se po zemi." Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil. A Bůh jim požehnal a řekl jim: „Ploďte a množte se a naplňte zemi. Podmaňte ji a panujte nad mořskými rybami, nad nebeským ptactvem, nade vším živým, co se na zemi hýbe." Bůh viděl, že všechno, co učinil, je velmi dobré.
(Gn 1,26-28, 31a)

Téma

Stačí se rozhlédnout kolem sebe, aby si člověk uvědomil, že žije obklopen různými lidmi, a to nemusejí být ani z různých kontinentů. Lidé vypadají různě a mají též rozdílnou minulost. A přesto užíváme pro všechny označení „člověk". Ale i když existuje jeden pojem, nesmíme si myslet, že by někde na světě existoval

Buď zdráv, Ježíšův kříži! Kdekoliv člověk naráží na tvou stopu, tam Kristus vydává svědectví o svém velikonočním tajemství: o přechodu ze smrti do života. Vydává svědectví o lásce, o vnitřní síle života v lásce, která přemáhá smrt. Buď zdráv, Ježíšův kříži, ať už se tyčíš kdekoliv, na bitevních polích, v zajateckých táborech, na nárožích ulic, na všech místech lidského utrpení a smrtelného zápasu. Na místech, kde lidé pracují, studují a tvoří. Na každém místě, v hrudi každého muže a ženy, každého děvčete a chlapce, v srdci každého člověka. Buď zdráv, Ježíšův kříži. Amen.
(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 77, Kde jsi ty, kříži, tam Ježíš svědčí o Velikonocích)

Píseň

Literatura k rozšíření tématu

Svatošová, M.: O naději s Marií Svatošovou. KNA, 2006.
Munzarová, M.: Eutanazie, nebo paliativní péče? Grada, 2005.
Munzarová, M. a kol.: Proč NE eutanazii aneb Být, či nebýt? KNA a Ecce homo, 2008.
Jan Pavel II.: Evangelium vitae – o životě, který je nedotknutelné dobro. Zvon, 1995.
Benedikt XVI.: Spe salvi – o křesťanské naději. Paulínky, 2007.

Modlitba

Pomůcky: papír (pro zápis litanií), psací potřeby.

Píseň

Úvodní modlitba:
Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil?
Daleko jsi od mých proseb, od mého hlasitého nářku.
Bože můj, volám ve dne – a neslyšíš,
v noci – a nevšímáš si mě.
Ty však trůníš ve svatyni, chloubo Izraele!
V tebe doufali naši otcové,
doufali a zachránils je.
K tobě volali a byli vysvobozeni,
v tebe doufali a nebyli zklamáni.
Nevzdaluj se ode mě, neboť jsem v tísni,
buď blízko, vždyť nemám pomocníka.
Ty však, Hospodine, nestůj daleko,
má sílo, pospěš mi na pomoc!
Sláva Otci i Synu i Duchu Svatému,
jako byla na počátku, i nyní i vždycky, a na věky věků. Amen.
(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 78, Bože můj, Bože můj, proč jsi mě opustil – ze Ž 22)

Vytvoříme společně litanie vztahující se k oblastem, v nichž se projevuje lidská omezenost a beznaděj, v nichž je člověk smutný, vyčerpaný a zlomený… (můžeme se buď rovnou modlit a spontánně přidávat zvolání, nebo můžeme oblasti nejprve vypsat na papír, a pak použít to, co jsme společně nalezli).
Na jednotlivá zvolání budeme odpovídat: „Svým křížem a zmrtvýchvstáním, vysvoboď nás, Pane!“

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:

prototyp člověka, nějaký vzor, jeden „ČLOVĚK“. Nebo spíš naopak: každý z nás je oním „ČLOVĚKEM“, zcela jedinečným. Bůh netvoří sériově, tak jako se na pásu vyrábějí auta. Pohled na stvoření nás přesvědčuje o opaku: stvořitelské dílo je plné rozmanitosti. Projevuje se zde základní vlastnost Boha – tajemství jeho vnitřního života – trojjedinost. Bůh do svého stvoření vtiskl troiční princip, ze kterého vychází jednota a odlišnost. Jsme sice odlišní, ale tvoříme jedno lidstvo. Když se stal Bůh člověkem, vzal na sebe Ježíš, druhá Božská osoba, podobu konkrétního, historického člověka. V něm se zároveň projevila celá Trojice.

Základním rozdílem, se kterým se setkáváme, je existence člověka ve dvojím provedení, totiž jako muže a ženy, a to s odlišnostmi nejen tělesnými a psychologickými, ale i s odlišnými potřebami a dary. Muži a ženy jsou si před Bohem rovni. Jsou však vybaveni každý k naplnění jiného poslání. Jejich odlišnosti jim pomáhají se vzájemně doplňovat, zároveň však tvoří výbavu pro odlišné role při předávání života a výchově dětí – otcovství a mateřství. Někteří lidé dnes bohužel tvrdí, že „být mužem“ nebo „být ženou“ si každý může libovolně vybrat podle své chuti (tzv. gender teorie). I prostá lidská zkušenost však ukazuje, že tyto relativistické názory neodpovídají Božímu plánu s člověkem, a proto ani nevedou k trvalé spokojenosti těch, kdo těmto experimentům s vlastní identitou podlehli. Muži a ženami se rodíme z lásky a vůle Boha, a proto pro sebe nevymyslíme žádnou lepší variantu životní cesty. Bůh nechtěl dopustit, aby člověk byl sám (Gn 2,18). Namísto toho, aby mu dal k dispozici zrcadlo anebo ho nechal shlížet se v hladině nějaké studánky, jako to dělal bájný Narcis, stvořil z jeho těla druhého, odlišného člověka – ženu. Teprve tehdy je stvoření dovršené, když se člověk setká s druhým člověkem a promluví s ním (Gn 2,22-24). Žena upoutá mužovu pozornost, kterou by mohl věnovat sobě samému. V biblickém textu se dočteme, že „oba dva byli nazí…, ale nestyděli se“ (Gn 2,25). Společenství, které člověk od počátku vytváří s druhým člověkem, bylo blízké – intimní, jeden před druhým byl odkrytý. Biblická nahota vyjadřuje jednak

nepřítomnost strachu jednoho z druhého: nebylo třeba se chránit a skrývat, a jednak harmonický vztah člověka se svým tvůrcem: člověk žil v plné podřízenosti láskyplnému Bohu.

Náš svět je zraněný hříchem a poznamenán základním strachem, útěkem od Boha. Zranění od druhých v nás posilují strach a zakřivují naši pozornost znovu k nám samým. Máme tendenci se skrývat, protože si připadáme ohroženi. Leckdy se bojíme projevit svou jedinečnost a necháváme si namluvit, že když nesplníme požadavky a představy těch druhých, nebudou nás milovat. Často se nacházíme pod tlakem výchovy k uniformitě, kterou ještě posilují média, jež nám staví před oči příběhy krasavců, krasavic a nejrůznějších úspěšných borců. Všichni je znají, ale nikdo z nás s nimi zpravidla nemá žádný osobní vztah, protože naše setkání s nimi není skutečné. Pohled na ně není osvobozením od samoty, vznikem společné intimity. Spíš v nás tento pohled probouzí touhu být jako oni: někdy v nás vzbuzuje zdravou motivaci něco se svým životem dělat, jindy ale obavu, že nejsme dost krásní a úspěšní. Je to z velké části proto, že nás s nimi nepojí žádný vzájemný vztah, ve kterém by náš obdiv nesměřoval pouze k nim, ale v němž bychom i my stanuli před jejich pohledem a byli posilováni také jejich obdivem a láskyplným vztahem. Každý z nás totiž touží po tom, aby měl láskyplné vztahy, v nichž může být jedinečný, a nemusí se obávat odsouzení a pohrdání.

První, kdo nás přijímá, je sám Bůh. On k nám směřuje pohled plný přijetí, lásky a úcty. Znovu a znovu nám důvěřuje, raduje se z toho, co se děje dobrého a s nadějí nám pomáhá napravovat to, v čem jsme padli. Váží si naší identity, zná nás a hledí na nás pohledem toho, kdo každým okamžikem říká: „Chci, abys žil – právě Ty!“

Boží dílo je dobré, avšak hřích je vážně narušil. Proto zakoušíme tolik rozporů sami v sobě i v mezilidských vztazích. Když se Bůh stal člověkem, přišel, aby člověka osvobodil od hříchu a všeho, co hřích způsobil. Bůh skutečně uzdravuje, a to jak naši duši

Metodika

1. Otázky pro diskusi do společenství:
– Kde lidé hledají naději?
– Jakou máte představu nebe?

2. Společně si přečtěte Zj 21,1-27 a pohovořte, co vám tento úryvek říká, co pro váš život znamená.

3. Časová osa života
Každý si nakreslí svou osu života i s plány do budoucna. Pak si o svých osách účastníci vzájemně popovídají.
4. Diskuse nad otázkami:
– Proč světci usilovali o nebe?
– Kde brali a berou křesťané odvahu k mučednictví?
Jak chápeš rozhodnutí sv. Dominika Savia: „Raději smrt, než těžký hřích!“

vzkříšeni. Až nadejde konec světa, všemohoucí Bůh obnoví jednotu našeho těla a duše, znovu spojí naše tělo s duší. Konečné vítězství nad smrtí a hříchem je nutně spojeno se vzkříšením těl, vždyť smrt je důsledek hříchu. Věčný život tedy není zbavení se těla (dezinkarnace), ani si naše duše nebude „oblékat“ těla jiná (reinkarnace). Jako se Ježíšovo oslavené tělo nevrátilo k pozemskému životu, tak i naše po vzkříšení bude proměněno: „Do země se klade tělo, které podléhá zkáze, vstane však tělo, které zkáze nepodléhá. Do země se klade tělo živočišné, vstane však tělo zduchovnělé“ (1 Kor 15,42.44). Naše vzkříšené tělo, prosté všeho hříchu, spojené v harmonickou jednotu se svou duší, žijící v plné harmonii s druhými, se stane skutečným obrazem Božím.

Víra ve věčný život je jeden ze základních zdrojů křesťanské naděje. Zároveň nás osvobozuje od nejrůznějších lidských omezení. Náš život není nesmyslný, ohraničený jen pozemským horizontem, není podřízen neosobním silám. Nad lidským životem bdí Bůh, který o něj s láskou pečuje. Proto je moudré žít s perspektivou věčnosti, lidské záležitosti hodnotit z téže perspektivy a o věčnost s Bohem vědomě usilovat. Spása je nabízena, ale je třeba ji přijmout.

a náš život, tak i naše vztahy. Hluboké touhy, které člověk v sobě nosí, ve své podstatě odkazují k Bohu. Ten je cílem života člověka, v něm se naplňuje vše to, po čem člověk touží, v něm je plnost, a proto i cíl člověka i lidstva. Jeho má člověk cele milovat.

Metodika

1) Každý účastník dostane papír a tužku, a pokusí se v klidu a samotě odpovědět na pět otázek:

– Co si myslím, že na mně druhým vadí?
– Co si myslím, že se na mně druhým nelíbí?
– Co si myslím, že se druhým na mně líbí a čeho si u mě cení?
– Z čeho se u mě Bůh raduje?
– Proč mě má Bůh rád?

Když jsou všichni hotovi, připne si každý účastník na záda papír, na který mu druzí napíší odpověď na otázku č. 3. Když napíše každý každému, co se mu na něm líbí a čeho si u něho cení, papír si každý sundá a po modlitbě si vezme list domů, kde si odpovědi přečte.

Pomůcky: papíry, psací potřeby, špendlíky na připnutí papíru.

2) Společně postupujte dle filmu a metodiky:
Exit 316 – Jízda finále: Kluci a holky. www.kam.cz
lze najít:
http://www.ceskatelevize.cz/porady/10109769637-
-exit-316/307298380190017/video/

3) Mladí se rozdělí na dvě skupiny – kluci a děvčata. Každá skupina napíše přednosti a úskalí druhého pohlaví. Pak je vzájemně přečte a okomentuje.

pomůcky: papíry, psací potřeby

všem ostatním hodnotám, včetně těch, které sami vytváříme. Nenechme se uvést v omyl, že to co děláme, naše práce, je důležitější než my sami. Práce je tu pro člověka, nikoli člověk pro ni.

Lidský život není souborem nahodilostí, ale je souvislou poutí, která má svůj počátek a v lidském horizontu, i svůj konec. Jakékoli násilné přerušení této cesty (v každé etapě) je hříchem proti Bohu (5. přikázání), protože garantem důstojnosti každé lidské bytosti je Bůh stvořitel. Jedná-li se o zabití nenarozeného dítěte, a to z jakéhokoliv důvodu, jedná se o hrůzný čin, který zbavuje počatou osobu člověka nejzákladnějšího práva na život, a pro všechny, kteří za vykonání potratu nesou odpovědnost, má vážné morální důsledky a ohrožuje jejich spásu. Aktuálním morálním pochybením je i manipulace a ničení embryí, počatých lidských bytostí, se kterými je nakládáno jako s odpadem či nepotřebným vedlejším produktem.

Součástí pozemské cesty člověka je i smrt. Ta však nemusí mít pouze dvě podoby: umírat s nesnesitelným utrpením nebo „zbytečně“ netrpět a podstoupit eutanazii. Dnes je možné nejen nemocným ulevit v bolestech, ale též je snadnější, aby nevyléčitelně nemocný byl doprovázen svými nejbližšími. Kdo má zkušenost s umírajícími, dobře ví, že se jedná o období, ve kterém dochází velice často k smíření a odpuštění, a to nejen směrem k lidem, ale i vůči sobě a vůči Bohu. Smrt je nesnadné období života. Avšak příběh člověka s ní nekončí. „Když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: ‚Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil! Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?‘ (1 Kor 15,54-55).

Ježíš říká „Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“ (Jan 11,25-26). Tato otázka je položena každému člověku. Při vyznání víry na ni odpovídáme: …„očekávám vzkříšení těla a život věčný“. Ježíš vstal z mrtvých. Proto i my budeme

Když začal Pavel v Athénách mluvit o vzkříšení mrtvých, vysmáli se mu (srov. Sk 17,32). I dnes bývá víra ve vzkříšení přecházena s posměškem, jako by se jednalo o něco nepatřičného nebo dokonce nudného. Avšak Pavel říká: „Máme-li naději v Kristu jen pro tento život, jsme nejubožejší ze všech lidí!“ (1 Kor 15,19). Kristus vstal! V něm máme svou naději. Proto každou neděli z našich úst zaznívá: Očekáváme vzkříšení mrtvých a život věčný (Vyznání víry).

Rádi bychom prožili život bez utrpení. Pochopitelně, kdo by chtěl trpět? Otázka po smyslu utrpení, otázka „Proč?“ je refrénem lidských nářků po všechna pokolení. Voláme ke Kristu a dožadujeme se odpovědi. Avšak uvědomujeme si, že ten, kterého se ptáme a dovoláváme, sám visí na kříži? Není to dostačující odpověď? Jistěže je. Nicméně přijmout ji, není snadné. Nejedná se o jednorázovou záležitost, ale spíše o cestu, pouť, po které kráčíme. Ježíš nás trpělivě uvádí do tajemství utrpení a nechává nás nalézat jeho důvody podle toho, do jaké míry jsme schopni se nořit do hloubky tajemství Boží lásky.

Prožitou a přijatou bolestí člověk roste a zraje. „Chlubíme se i utrpením, vždyť víme, že z utrpení roste vytrvalost, z vytrvalosti osvědčenost a z osvědčenosti naděje“ (Řím 5,3-4). Kdo objevil alespoň trochu cenu utrpení, stává se ochotnějším pomáhat trpícím, je schopen více milovat a nalézá i zdroj vnitřní, hluboké radosti: „Proto se raduji, že nyní trpím za vás a to, co zbývá do míry utrpení Kristových, doplňuji svým utrpením za jeho tělo, to jest církev“ (Kol 1,24).

Lidská důstojnost rozhodně není pošlapána a umenšena nemocí, neúspěchem, chudobou, stářím, což potvrzují zkušenosti hospicové péče. Lidský život má hodnotu sám v sobě a je i nadřazen

Pomůcky: Bible.

Píseň

Iz 49,14-16 – text přečte vybraný účastník, může se přečíst s krátkými pauzami i vícekrát.
Následující modlitbu povede animátor – bude ji formulovat nahlas – a účastníci se připojí v duchu a přitom hledí na svou dlaň, s níž budeme jako se symbolem pracovat.

Uzavřeme ruku v pěst
Animátor se modlí těmito nebo podobnými slovy:
Hledím, Pane, na svou ruku zaťatou v pěst. Připomíná mi to nejen chvíle, kdy mám tvrdé srdce, ale i oblasti, v nichž jsem uzavřený, z nichž mám strach, které raději nechci moc znát nebo si přiznat; oblasti, které jsem nepřijal i ty které jsou mi dosud skryty. (Dále můžete doplnit, co ještě může symbol zaťaté pěsti znamenat.)

Pohled na otevřenou dlaň
Animátor se modlí těmito nebo podobnými slovy:
Pane, děkuji, že mohu před tebou být otevřený, jako tato má dlaň, že do ní mohu přijímat dary, že skrze ni mohu být prospěšný; přijímám, Pane, do této své dlaně svůj život jako dar, přijímám to, co vidím jako pozitiva, přijímám to, co je náročné a prosím, abych přijal do svých dlaní dost sil ke zvládnutí těchto oblastí. Přijímám, Pane, jméno, kterým mě znáš, přijímám své pohlaví, svou postavu, hlas, oči…, své přednosti, radosti… (Dále můžete doplnit, co ještě může symbol otevřené dlaně ve smyslu přijetí znamenat.)

Dlaň odvrácená od sebe (jako odmítavé gesto)
Animátor se modlí těmito nebo podobnými slovy:

Odmítám, Pane, všechny falešné představy a obrazy, které si o sobě vytvářím sám nebo je o mně má někdo jiný, ale přitom odporují tvému obrazu ve mně. Odmítám hřích, zříkám se špatných myšlenek o svém životě, ponižování i pýchy… (Dále můžete doplnit, co ještě může odmítavé gesto znamenat.)

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:
Nebojím se, Hospodine, vždyť jsi mě vykoupil, dal jsi mi jméno, jsem tvůj! Když se budu brodit vodou, budeš se mnou, řeky mě nezatopí. Když půjdu ohněm, nespálím se, plamen mě neožehne. Neboť ty jsi Hospodin, můj Bůh, Svatý Izraele, můj vykupitel. Protože jsem se v tvých očích stal drahým a slavným, miluješ mě. Každého, kdo se jmenuje tvým jménem, jsi ke své slávě stvořil, uhnětl a učinil. Ty jsi Bůh, od začátku jsi ty sám. Nebojím se, vždyť jsi mě vykoupil.
(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 23, Jsem tvůj)

Píseň

Literatura k rozšíření tématu

Croissant, J.: Žena neboli kněžství srdce. Paulínky, 2005.
Healyová, M.: Muži a ženy jsou z ráje – průvodce Teologií těla Jana Pavla II. Paulínky, 2009.
Jan Pavel II.: Mulieris dignitatem – o důstojnosti a povolání ženy (apoštolský list z roku 1988; Zvon, 1992).

10
Naděje bez hranic

Motto:
Já jsem vzkříšení a život. Kdo věří ve mne, i kdyby umřel, bude žít. A každý, kdo žije a věří ve mne, neumře navěky. Věříš tomu?“

(Jan 11,25-26)

Biblický text

Tak je to i se zmrtvýchvstáním. Co je zaseto jako pomíjitelné, vstává jako nepomíjitelné. Co je zaseto v poníženosti, vstává v slávě. Co je zaseto v slabosti, vstává v moci. Zasévá se tělo přirozené, vstává tělo duchovní. Je-li tělo přirozené, je i tělo duchovní. Jak je psáno: „První člověk Adam se stal duší živou“ – poslední Adam je však Duchem oživujícím. Nejprve tedy není tělo duchovní, nýbrž přirozené, pak teprve duchovní. První člověk byl z prachu země, druhý člověk z nebe. A když pomíjitelné obleče nepomíjitelnost a smrtelné nesmrtelnost, pak se naplní, co je psáno: „Smrt je pohlcena, Bůh zvítězil! Kde je, smrti, tvé vítězství? Kde je, smrti, tvá zbraň?“ Zbraní smrti je hřích a hřích má svou moc ze zákona. Chvála buď Bohu, který nám dává vítězství skrze našeho Pána Ježíše Krista! A tak, moji milovaní bratří, buďte pevní, nedejte se zviklat, buďte stále horlivější v díle Páně; vždyť víte, že vaše práce není v Pánu marná.
(1 Kor 15,42-47; 54-58)

Literatura k rozšíření tématu

Madre, P.: Boží volání – rozlišování povolání. Paulínky, 2005.
Grün, A.–Dufner, M.: Spiritualita zdola – překročit svůj vlastní stín. KNA, 2002.

Souhrnný list: Moje životní cesta

„Nebudu Ti přát, drahá maminko, ani zdraví, ani štěstí. Proč? Protože bych Ti chtěl přát něco lepšího, něco tak dobrého, že sám Pán by Ti nemohl přát nic víc: aby se ve všem na Tobě vyplnila vůle tohoto dobrého Otce a abys ve všem uměla plnit vůli Boží.“

(sv. Maximilián Kolbe)

- ✓ Bůh má daleko větší fantazii, než lidé. Proto ve své lásce dokáže každému člověku nabídnout takové povolání, které mu nejvíce odpovídá.
- ✓ Nesmíme se obávat toho, že jeho povolání může být spojeno i s výzvou k opuštění něčeho.
- ✓ Bůh nenutí, ale zve. Poznat povolání vyžaduje vést s Bohem rozhovor (modlitba). Velkou pomocí bývá i dobrý duchovní průvodce.

Souhrnný list: Identita muže a ženy, sebepřijetí

„Člověk nemůže žít bez lásky. Je sám sobě nepochopitelnou bytostí a jeho životu chybí smysl, nepozná-li lásku, nesetká-li se s ní, nezakusí-li ji, nepřivlastní-li si ji nějak a neprokazuje-li ji sám aktivně druhým.“

(sv. Jan Pavel II.)

- ✓ Muži a ženy jsou si před Bohem rovni. Bůh stvořil člověka v dynamice dvou pohlaví, aby se doplňovali a vytvářeli jednotu.
- ✓ Hřích prvních lidí zásadně narušil život všech lidí.
- ✓ Hluboké touhy člověka odkazují k Bohu, který je pro člověka cílem. Jeho má člověk cele milovat.

3

Křehkost a milost, zápas o život

Motto:
Boží milosrdenství je síla lásky, která je větší než hřích a nevěrnost; projevuje se jako znovu-ocenění, jako dobývání dobra zpod všech vnějších nánosů zla, které je na světě a v člověku."

(sv. Jan Pavel II.)

Biblický text

Objevuji tedy takový zákon: Když chci činit dobro, mám v dosahu jen zlo. Ve své nejvnitřnější bytosti s radostí souhlasím se zákonem Božím; když však mám jednat, pozoruji, že jiný zákon vede boj proti zákonu, kterému se podřizuje má mysl, a činí mě zajatcem zákona hříchu, kterému se podřizují mé údy. Jak ubohý jsem to člověk! Kdo mě vysvobodí z tohoto těla smrti? Jedině Bohu buď dík skrze Ježíše Krista, Pána našeho! – A tak tentýž já sloužím svou myslí zákonu Božímu, ale svým jednáním zákonu hříchu. Nyní však není žádného odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši.
(Řím 7,21-8,1a)

Modlitba

Pomůcky: Bible, svíce, provázky (různých barev a dlouhé cca 40–100 cm).

Píseň

Ž 27 – recitace společně. Hořící svíce uprostřed.
Každý účastník si může vybrat dle svého provázek (nabídka různých barev a délek).
Chvíli se modlí v duchu nad provázkem, který symbolizuje jeho životní cestu.
Po malé chvíli účastníky vyzveme, aby každý udělal uzlíky na znamení okamžiků, v nichž se o něčem v životě rozhodoval (volba školy, cesta do zahraničí, brigáda, životní stav…).
Během vhodné písně pak tyto provázky pokládají tak, aby se jedním koncem dotýkaly svíce na znamení toho, že naším cílem je život ve světle Kristově.
Následují prosby vlastními slovy o světlo a odvahu pro ty, kdo se o něčem důležitém rozhodují.

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:
Věřím, Pane, že mě povoláváš ke štěstí, k novému životu a k nebi, které začíná už tady na zemi; k životnímu stavu, k úkolu ve světě, k lidem a ke společenství, které sahá až do nebe.
Věřím, Pane, že mě voláš, a přece často neslyším tvůj hlas. Dej, ať tě slyším a ať rozumím tvým slovům. Přitahuj mě, ať tě hledám a nalézám. Probouzej ve mně touhu přijímat tě kdekoliv, kde se dva nebo tři sejdou ve tvém jménu. Pošli mi lidi, kteří budou o tobě pravdivě svědčit, abych od tebe dokázal přijmout pravdu o sobě, o štěstí, o novém životě a o nebi, které začíná už tady na zemi. Amen.

(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 127, Povolals mě)

Píseň

pomůcky: balicí papír, psací potřeby

1) Doprostřed se umístí balicí papír, na který mohou účastníci psát odpověď na otázku „Jak se většina lidí rozhoduje pro zaměstnání?“ „Jaká jsou kritéria volby zaměstnání (např. peníze, prestiž, …)?“
Poté je účastníkům položena otázka, která z těchto kritérií by platila i pro výběr životního povolání pro křesťana (např. touha sloužit druhým). Odpovědi je možné na balicí papír připsat např. jinou barvou fixy.
Na druhou stranu balicího papíru účastníci napíší, co lidé dělají, aby pomohli ostatním (např. tatínek opraví kapající kohoutek). Mohou se bavit na téma, čím mohu ostatním posloužit já. Dále mohou diskutovat o tom, co různé postavy z Bible nebo známé osobnosti udělaly pro ostatní.

2) Bylo by vhodné pozvat kněze, řeholníka nebo řeholnici, manželský pár, aby účastníkům vyprávěli o svém hledání a aby jim mladí mohli klást otázky.

Všichni máme zkušenost s mezilidskými vztahy narušenými sobectvím a nedůvěrou. I když jsme uvěřili, víme, že naše důvěra v Boha není bez problémů. Naopak, musíme o ni pečovat, leckdy i zápasit. Podle biblického svědectví uvěřil člověk lži o Bohu a přestal důvěřovat jeho lásce. Zhřešil, když si sám začal brát to, co mu nepatří. Sám sebe vyloučil z důvěrného vztahu s Bohem, k němuž byl pozván: začal se před ním skrývat. Přestal si být jistý i před druhými lidmi, takže původní otevřenost, vyjádřená v Gn 3 nahotou, už nebyla možná: člověk potřeboval oblečení. Do takto narušených vztahů přivádí děti, které v tom vyrůstají. Hřích druhých a posléze i jejich vlastní je oslepuje, takže mu ustupují a snadno ztrácí ze zřetele důstojnost, ke které byli jako lidé stvořeni, a radost pramenící z Boží přítomnosti a blízkosti bere člověku odvahu doufat v dobro. Staří mistři duchovního života dokonce pojmenovali oblasti, které nejvíce dusí životní elán a duchovní pokrok člověka, dezorientují jej, zbavují jej vnitřní svobody a berou mu odvahu doufat v dobro.[1] Všem jim je společná ztráta naděje, že Bůh ztracenou důstojnost a radost vrací; pak si člověk buď zoufá, nebo si začne hledat náhražku, kterou si získává vlastními silami a přivlastňuje si to, co mu nepatří (např. konzum, druhého člověka).

Přes všechnu porušenost zůstává kdesi v nitru člověka jistá nespokojenost s tím, jak se věci mají; jedná se o zárodek touhy, aby tomu bylo jinak, lépe. Člověk jako by instinktivně tušil, že věci se mohou změnit. Že tato časná skutečnost nemůže být vším. Život bez Boha jej cele neuspokojuje. Tuší, že jeho život vyžaduje změnu. Bůh se v průběhu dějin vždy snažil potvrdit toto lidské

1 Pro každého je nejproblematičtější jiná oblast, i když problematické bývají zpravidla i další. Jde o sféru tělesných potěšení (smilstvo a obžerství), nespokojenost s tím, čeho se člověku dostává (hněv, závist, lakota), otupělost, smutek a vnějškovost (tzv. acédie – lenost), a konečně lež o sobě a povyšování se (pýcha).

tušení, proto posílal proroky, světce a kazatele, probouzel různé lidi, aby ukázali druhým, jak plný je život s ním. Tato Boží snaha nenechat člověka ve stavu, který Bible nazývá duchovní smrtí, vyvrcholila tím, že se Bůh sám stal člověkem. V postavě muže, Ježíše z Nazareta, zjevil člověku, že život vedený naší vlastní snahou a vlastními představami vede nutně ke smrti. Zároveň na Ježíši lidé zakusili, jak vypadá život člověka nezkaženého hříchem, k jak kvalitnímu životu je člověk prapůvodně povolán. Ježíš potvrdil intuitivní nespokojenost lidí s životem vlastním i druhých a vybízel je, aby přestali žít v polovičaté spokojenosti se stavem věcí, aby dali průchod nespokojenosti s tím, co je v jejich životě špatné, a volali k Bohu o nápravu. Jak píše papež Benedikt, věřící nesmí zůstat uzavřen ve světě vlastní zkušenosti, v tom, co se mu předkládá jako statisticky „normální“ a běžné. Jsme voláni, abychom opřeli svou naději o Boha, který za námi stojí a miluje nás. Náš zápas je totiž už vybojován Božím Synem. Na jeho vítězství se podílíme svou vírou. Proto se apoštol Pavel, navzdory zápasu a limitům, které vidí ve svém nitru, raduje, že „není žádné odsouzení pro ty, kteří jsou v Kristu Ježíši“.
(Řím 8,1)

životní cestě. I přesto, že se rozhodneme špatně, dokonce i tehdy, když hřešíme, nás Bůh neopouští a stále s námi počítá (viz např. Samson). Další překážkou jsou naše různá zranění, která nám způsobili ostatní (odmítnutí, nedostatek lásky, …), ale i zranění, která jsme si způsobili svým vlastním hříchem. I přesto, že jsme při hledání povolání limitováni mnoha faktory, můžeme na Boží jemný hlas odpovědět a vydat se na cestu k životnímu naplnění.

Především je důležité svěřovat hledání povolání Bohu v modlitbě. Člověk by na hledání svého povolání neměl být sám. Zvláště v některých životních momentech, jako je např. mládí, je vhodné mít dobrého duchovního doprovázejícího, kterým může být místní farář, kaplan pro mládež nebo někdo, kdo je již duchovně zralý.

K rozpoznání životní cesty může vést naslouchání touhám srdce, uvědomění si vlastních „hřiven“, svých schopností. Přitom se nejedná o nějaké povrchní touhy, ale o touhy opravdové, hluboké, které vycházejí z nitra srdce. Při hledání se nelze upnout na jednotlivosti, nýbrž je třeba vnímat život jako celek. Nemělo by se stát, že „pro samé stromy nevidíme les“, tedy že se soustředíme pouze na svou představu a nevnímáme širší souvislosti.

I když jsou období života, která vyžadují intenzivní hledání, celý život v rozhovoru s Bohem hledáme a na jeho hlas odpovídáme. Narození každého člověka je dar Boží lásky a jeho život je povoláním. Definitivní naplnění tohoto základního povolání se uskuteční až ve věčném životě ve společenství s Bohem.

spolupracoval, byl vnímán jako kolaborant a nepřítel. O Zacheovi se dozvídáme, že byl celníkem. Vybíral daně pro Řím, a proto byl židovskou společností odmítán. I když byl bohatý, byl šťastný jen zdánlivě, a zřejmě pociťoval, že mu v životě něco chybí. Též mohl mít mindráky, protože byl malé postavy. Jeho povolání bylo rozdílné od Abrahámova. Zacheus je zván, aby napravil svůj život.

Povolání základní, specifické a každodenní

Základní povolání je společné všem lidem. Každý člověk je povolán k životu, byl stvořen Bohem, jeho život je Bohem chtěný; nejsme na zemi omylem ani náhodou. Všichni lidé jsou také povoláni ke svatosti, aby s pomocí Boží milosti rozvíjeli schopnost milovat. V neposlední řadě jsou všichni povoláni ke spáse. Život smrtí nekončí, protože Bůh nabízí věčnost – plnost radosti a štěstí, skutečnou blaženost. Neexistuje tedy člověk, který by neměl žádné povolání.

Kromě těchto základních povolání, která jsou společná všem lidem, existuje také specifické osobní povolání, které je odpovědí na Boží vůli. Jedná se o konkrétní způsob, jakým prožíváme svůj život. Někdo najde své osobní povolání v životě v manželství, jiný v kněžství či řeholním životě, někdo jiný třeba v tom být svobodný (např. pro službu nemocným).

Nakonec můžeme hovořit o povolání „každodenním“, neboť každý den je třeba si klást otázku: Co mám udělat dnes? Co ode mě Bůh očekává právě teď? Mohu navštívit nemocného kamaráda, pomoci kamarádce s učením na zkoušku a mnoho dalšího.

Hledání osobního povolání

V nalezení osobního povolání brání různé překážky, které musíme překonat. Falešné představy o Bohu jsou první takovou velkou překážkou. Je důležité si uvědomit, že Bůh chce především naše dobro. Avšak Bůh nás nenutí. On nás zve a pobízí, ale zároveň respektuje naši svobodu. Nejsme determinováni k jedné jediné

Metodika

Pomůcky: papíry, psací potřeby, balicí papír.

Před začátkem katecheze necháme účastníkům pár minut k přemýšlení, co by podle nich ve světě nemělo být.
Po skončení katecheze dostanou účastníci ve dvojicích nebo trojicích list papíru a tužku, a budou vymýšlet „rady zkušeného ďábla“: Co by poradili, kdyby chtěli sami sebe nachytat. Po uplynutí stanovené lhůty se mohou rady posbírat a sepsat na jeden balicí papír.
Následovat může závěrečná diskuse.

Modlitba

Pomůcky: Bible, svíce, šedivý papír cca A6 pro každého, psací potřeby, svíčka (např. „čajová“) pro každého.

Píseň

Na šedivé (tmavé) papíry každý píše to, co v jeho očích ničí život. Animátor položí doprostřed na tyto papíry svíci – symbol toho, že do těchto věcí vstupuje Kristus.
Ž 103 – modlíme se buď společně, nebo po verších (každý jeden verš, dokud se nepomodlíme celý žalm) – můžeme ještě opakovat verše, které účastníky zaujmou.
Následně si každý zapálí svou svíci od svíce uprostřed – i pro mne má Kristus světlo.

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:
Občas mám chuť zakřičet: Dejte mi všichni pokoj! Nechte mě být! Zmizte!
Nepotřebuji vás, ať se ke mně nikdo nepřibližuje, ať si ušetří své dobré rady, ať za mě nikdo nerozhoduje, ať za mě nikdo nežije můj život.
A přece Bože, toužím po tvé opravdové blízkosti, doufám v tvé povzbuzení a radu, přeji si tvé pochopení, lačním po skutečné lásce. Ty to všechno víš, nic před tebou nezůstalo skryto. Chci ti otevřít všechny své hranice, chci tě pustit do svého života, staň se mým králem.
Děkuji ti, Bože, že neustále klepeš na mé dveře a že mě nikdy neopouštíš. Amen.
(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 79, Nikdo jiný než ty)

Píseň

Neexistuje jedna „šablona“, kterou by Bůh využíval pro všechny, ale cesta k nalezení životního povolání je rozmanitá. Je důležité si uvědomit, že Bůh nikoho k ničemu nenutí, nýbrž zve a pobízí k tomu, aby každý prožil šťastný a naplněný život.

Co znamená slovo povolání?

Jak jsme již naznačili výše, jedná se o nalezení místa v Božím plánu. Pokud se mi podaří toto povolání realizovat, mohu využít svých „hřiven“ (schopností a talentů) ke službě ostatním a mohu nalézt cestu, jak žít naplněný život, tedy jak být v životě šťastný.

V Bibli můžeme vidět různé způsoby, jak Bůh povolává, protože on volá tak, jak to odpovídá osobnosti i životním okolnostem konkrétního člověka. Zastavíme se u dvou příkladů: povolání Abraháma a Zachea.

Povolání Abraháma (Gn 12)

V Abrahámově povolání můžeme pozorovat určité kroky, které se objevují i v jiných povoláních. První je výzva k něčemu novému, která v sobě obsahuje opuštění starého (Gn 12,1). Avšak to neznamená, že by to, co je třeba zanechat, bylo špatné nebo že by nám Bůh chtěl něco vzít. Někdy je nutné opustit něco starého, abychom získali nové a lepší. Povolání obsahuje i zaslíbení (Gn 12,2-3): Bůh sice chce po Abramovi, aby opustil svou rodnou zemi, ale dává mu za to příslib lepší země. Zajímavé je, že Abrahám se v tu chvíli ještě jmenoval Abram. Jméno Abrahám dostal od Hospodina poté, co s ním Hospodin uzavřel smlouvu (Gn 17,5). To vyjadřuje i další aspekt povolání: Bůh nás proměňuje, stáváme se novým člověkem.

Povolání Zachea (Lk 19)

V Ježíšově době žil izraelský národ v područí Římanů, které izraelité nenáviděli a vnímali je jako okupanty. Každý, kdo s Římany

9

Moje životní cesta

Motto:
Chceš-li to ty, Ježíši, chci to i já."
(bl. Chiara Luce Badano)

Biblický text

„A toto jsou jeho dary: jedny povolal za apoštoly, jiné za proroky, jiné za zvěstovatele evangelia, jiné za pastýře a učitele, aby své vyvolené dokonale připravil k dílu služby – k budování Kristova těla."
(Ef 4,11-12)

Téma

Pro mnohé lidi znamená povolání prostě zaměstnání: někdo je úředník, jiný je dělník nebo učitel. Pro křesťana má povolání ještě další, hlubší rozměr. Člověk, který věří v milujícího Boha, se neptá jen sám sebe, ale klade si též otázku, co si o jeho životě myslí Bůh: Kam mě Bůh volá? Jaké je mé povolání? Co mám dělat? A jak vůbec toto povolání najít a uskutečnit? Je dobře, že se v nás podobné otázky objevují a nutí k zamyšlení, ke komunikaci s Bohem.

Protože každý člověk je originálním Božím stvořením, povolává Bůh každého člověka osobním a specifickým způsobem.

Literatura k rozšíření tématu

Špidlík, T.: Prameny světla. Refugium, 2012.
Špidlík, T.: Jak očistit své srdce. Refugium, 2013.
Ange, D.: Raněný pastýř, KNA, 2010.
Kreeft, P.: Návrat ke ctnostem. Krystal, 2013.

Souhrnný list: Křehkost a milost, zápas o život

„Pozdě jsem si tě zamiloval, kráso tak dávná a přece tak nová, pozdě jsem si tě zamiloval! Hle, tys byl uvnitř, když já jsem byl venku, a tam jsem tě hledal, vrhal jsem se na to krásné, co jsi stvořil, já netvor. Tys byl se mnou, ale já jsem s tebou nebyl. To, co by vůbec nebylo, kdyby to nebylo v tobě, drželo mě daleko od tebe. Tys volal, křičel a prorazil mou hluchotu; tys zářil, svítil a zahnal mou slepotu; tys vydával vůni a já jsem ji vdechl, a teď dychtím po tobě; okusil jsem, a nyní lačním a žízním; ty ses mne dotkl, a já hořím touhou po tvém pokoji."
(sv. Augustin)

- ✓ Bůh nepřestal hledat člověka, když ten zhřešil a odklonil se od něj.
- ✓ Teprve tehdy, když se začne člověk dívat na Ježíše Krista, je schopen plně pochopit sám sebe.
- ✓ Každý je pozván, aby opřel svou naději o Boha, protože v něm je zápas každého člověka vyhrán.

4

Spleť vztahů

Motto:
Člověku je přirozené těšit se ze společného života.“
(sv. Tomáš Akvinský)

Biblický text

I řekl Hospodin Bůh: „Není dobré, aby člověk byl sám. Učiním mu pomoc jemu rovnou.“ Když vytvořil Hospodin Bůh ze země všechnu polní zvěř a všechno nebeské ptactvo, přivedl je k člověku, aby viděl, jak je nazve. Každý živý tvor se měl jmenovat podle toho, jak jej nazve. Člověk tedy pojmenoval všechna zvířata a nebeské ptactvo i všechnu polní zvěř. Ale pro člověka se nenašla pomoc jemu rovná. I uvedl Hospodin Bůh na člověka mrákotu, až usnul. Vzal jedno z jeho žeber a uzavřel to místo masem. A Hospodin Bůh utvořil z žebra, které vzal z člověka, ženu a přivedl ji k němu. Člověk zvolal: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla! Ať muženou se nazývá, vždyť z muže vzata jest.“ Proto opustí muž svého otce i matku a přilne ke své ženě a stanou se jedním tělem. Oba dva byli nazí, člověk i jeho žena, ale nestyděli se.
(Gn 2,18-25)

Literatura k rozšíření tématu

http://www.bezpecnyinternet.cz/
Earle Jr., R.H.–Laaser, M.R.: V zajetí pornografie – jak zvítězit nad závislostí. Advent-Orion, 2006.

Souhrnný list: We wíru wirtuality

„Je lehčí žít sám, se svými knihami a věcmi, s televizí, se psy a s kočkami! Je neskonale snazší žít sám a pro druhé vykonat něco jen tehdy, když mám na to chuť. Avšak komunita, manželství a rodina stojí na rozhodnutí žít s druhým na 100 %, vytvářet bez ustání vzájemné vztahy.“
(Jean Vanier)

- ✓ Internetová komunikace otevírá mnoho pozitivních možností; avšak nese s sebou i nejedno ohrožení.
- ✓ Virtuální kontakt nenahradí osobní setkání, může je jen doplnit.
- ✓ Internet je též prostorem, kde je třeba uskutečňovat hlásání evangelia: prostřednictvím slova, postojů a svědectví.

Modlitba

Pomůcky: lístečky (ideálně takové, které se dají připevnit na nábytek), psací potřeby.

Píseň

Ve chvíli osobní modlitby si každý připraví jeden dík za to, co nám nabízí mediální svět (napíše jej na lísteček) a jednu prosbu za odvrácení toho, co se může stát nedobrého (i to napíše na lísteček). Tyto lístečky účastníci rozmístí po místnosti, aby byly viditelné. Všichni se následně po této místnosti procházejí a místo „liků" říkají nahlas to, co je osloví (zaznívají jakási zvolání). Když bude více lidí, vznikne trochu ruch, ale to nevadí.

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:
Stvořiteli skutečného světa, svěřuji ti všechno, s čím se dnes setkám na internetu: množství slov – pravdivých i lživých, množství lidí – blízkých i vzdálených, množství událostí – důležitých i nepodstatných, množství obrazů – o velikosti i malosti lidí.
Uvolni mě tam, kde jsem se na síti zapletl. Uzdrav mě tam, kde mé srdce bylo zraněno obrazy. Uveď mě do pravdy tam, kde jsem byl sveden.
Daruj mi schopnost rozlišovat předstírané od skutečného světa, moudře volit to, na čem záleží, pevně odolávat ideologiím, správnou měrou užívat to, co mi dáváš, a statečně žít svůj všední den ve tvé společnosti. Amen.

(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 145, Na netu a na síti)

Píseň

Téma

Každý člověk od začátku svých osobních dějin vstupuje neustále na různých místech (rodina, škola, pracoviště, farnost…) a v různých životních situacích do vztahu s jinými lidmi. Je zajímavé, že každý vztah, třeba jen pracovní, má svoji dynamiku. Odkud se v nás tato touha po vytváření vztahů vlastně bere? Má někde svůj původ? Nebo: „Kdo v tom má prsty?"

Prvotní samota

Hledat odpověď na tuto otázku můžeme v Božím slově, např. v knize Gn 2,18, kde se píše: „Není dobré, aby člověk byl sám." Adam, v hebrejštině znamenající člověk, je sám, protože je jedinou stvořenou tělesnou bytostí k podobě a obrazu Božímu. Když Adam pojmenovává zvířata, také objevuje své vlastní jméno, svou identitu. Hledá pomocníka, ale mezi zvířaty žádného nenachází, protože se od nich odlišuje. Co je to, co lidská osoba má a zvířata nemají? Výstižně řečeno: je to svoboda. Adam v této svobodě zakouší sám sebe jako „Já". Je víc než nějaký objekt ve světě, je „subjekt". Má svůj vnitřní svět, vnitřní život. Proč byl Adam obdařen svobodou? Protože byl povolán k lásce a bez svobody není možné upřímně milovat. Uvědomil si, že na rozdíl od zvířat je pozván vstoupit do „smlouvy lásky" se samotným Bohem. A když zakouší tuto lásku, touží ji celou svojí bytostí sdílet s jinou jemu podobnou osobou. Proto není dobré, aby byl člověk sám. Bůh dává najevo, jak moc mu záleží na tom, aby lidé svůj život sdíleli s jinými. Zároveň o sobě prozrazuje, že on sám je „vztah osob". Díky tomu, že má člověk svůj původ v Bohu, může si uvědomit, že touha vytvářet vztahy je pro něj ve velké míře přirozeností.

Společenství osob

Dokážeme si asi představit, co cítil Adam, když poté, co pojmenoval všechna zvířata a nenašel mezi nimi svou milou, uviděl ženu.

Výkřik: „Toto je kost z mých kostí a tělo z mého těla“ (Gn 2,23), vyjadřuje, jak jí byl fascinovaný. Adam konečně objevil to, co nemohl najít mezi zvířaty. Objevil „Ty“, které mu bylo rovné. Byl fascinován proto, že viděl tělo, které vyjadřovalo osobu. Všechna zvířata, která pojmenoval, měla tělo, ale nebyly to osoby. Tato Adamova reakce je vyjádřením jeho vnitřní radosti z toho, že mu Bůh dává jako dar jemu podobnou bytost, s níž od nynějška může společně sdílet svůj život. V okamžiku stvoření ženy končí Adamova samota. Tuto vnitřní radost člověka ze vzájemného vztahu potvrzuje i sv. Tomáš Akvinský, který zdůrazňuje, že lidé mají společenskou přirozenost, a aby patřičně rozvinuli svou osobu, potřebují se navzájem. A pokračuje, že člověk prožívá spontánní radost ze života ve společenství. Jedním z takových základních společenství je život v rodině.

Rodina jako základní prostor pro vytváření vztahů

Je zřejmé, že celkový vývoj osobního života se odvíjí aktivním dialogem v neustále narůstající síti vztahů k jiným osobám... Jedním z nejdůležitějších prostředí pro celkový rozvoj člověka, kde k takovému dialogu dochází, je rodina. Díky péči svých rodičů v ní dítě získává sebedůvěru a uvědomuje si vlastní hodnotu. V rodině, a to na základě chyb, které v ní mohou nastat, dítě zažívá i první zranění, ale také odpuštění. Později jako dospívající osoba musí zápasit o nalezení vlastní identity, která je odlišná od identity rodičů; buduje si vztahy ke svým vrstevníkům, a to zvláště k opačnému pohlaví. To, jak dobré vztahy postavené na pravých hodnotách, se mu podaří vytvářet, velmi záleží na tom, jaké základy dostal v rodině. Pokud v ní nechyběla vzájemná úcta, důvěra a láska jednoho k druhému (např. otce k matce, či bratra k sestře), pokud v ní vládla vzájemná ochota navzájem si odpouštět, bude tomu tak s největší pravděpodobností i v dalších nově vytvářejících se vztazích. Rodina nepředstavuje prostor, který je dokonalý a bezchybný. I v dobré rodině to občas může „drhnout“. Avšak zásadní je, zda je ochota hledat řešení. Jestliže dítě zažilo ve své rodině ochotu hledat řešení, v dospělosti bude stejný postoj jeho přirozeností.

Když se vracíš ze školy nebo odněkud, kde jsi neměl/a přístup na internet, jak dlouho ti zpravidla trvá, než zapneš internet?
– ani chvilku, mé první kroky vedou k počítači
– až udělám potřebné věci, pak se na něj podívám
– vůbec internet zapínat nepotřebuji, dostanu se k němu třeba až druhý den

Jak často dáš přednost hraní hry na počítači nebo chatování, než bys šel/šla s přáteli ven?
– často
– občas
– skoro nikdy
– nikdy

Jsem podrážděný/á, když se mi nedaří připojit se na internet:
– často
– občas
– skoro nikdy
– nikdy
Jsem spokojený/á s tím, co jsem na internetu dělal nebo prohlížel:
– často
– občas
– skoro nikdy
– nikdy

Setkal jsem se s člověkem, který byl na internetu šikanován nebo pomlouván:
– často
– občas
– jednou
– nikdy

Co jiného dělám ve volném čase kromě internetu?
– …

pomůcky: vytištěný test, psací potřeby

1) Nejprve si společně přečtěte jeden článek pojednávající o internetu z časopisu IN a pak o něm diskutujte. Články jsou k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

listopad 2013 – Dávej na sebe pozor!
únor 2013 – Na fejsu píšu, stahuju, ukládám, sdílím, a najednou...
květen 2012 – Bezpečné brouzdání vodami internetu
září 2010 – Face to face na netu

2) Každý z účastníků dostane následující test a tužku, aby test mohl o samotě vyplnit. Test není vyhodnocen, má sloužit pouze jako impuls k další, skupinové diskusi.

Test závislosti na internetu

Jak často jdeš spát později, než jsi chtěl/a, protože jsi zůstal/a déle na internetu?
– často
– občas
– skoro nikdy
– nikdy

Jak často ti rodiče či blízcí lidé vyčítají, že jsi na internetu příliš dlouho?
– často
– občas
– skoro nikdy
– nikdy

Přátelství

Pro mladého člověka je důležité, aby zažil upřímnost a důvěru svých vrstevníků, protože oni jsou pro něj rovnocennými partnery. Zároveň je třeba, aby jim i on sám nabízel přijetí. V tomto procesu je rozhodující, s jakou „výbavou“ do těchto vztahů vstupuje. Dobrým předpokladem k tomu, aby se dospívající syn nebo dcera snažili být zodpovědní ve vztahu k témuž nebo opačnému pohlaví, je zralá výchova rodičů k lásce a zodpovědnosti. Mladý člověk se má učit mít rád druhého. Konkrétním příkladem lásky může být např. ochota pomoci, úsměv, naslouchání, objektivní kritika atd. Žádný vztah, ani ten nejdůležitější, ani ten nejformálnější, bez lásky neobstojí. Ve vztazích může člověk sice zažít zranění nebo naopak je zapříčinit, ale nikdy by mu neměla chybět ochota hledat způsoby, které vztahy pomáhají vytvářet a udržovat. Ochota učit se milovat všechny bez rozdílu se později ukáže jako velmi účinná a prospěšná pro manželství, které je nejkrásnějším obrazem vztahu mezi Bohem a člověkem.

Z nepochopitelných důvodů se v poslední době začalo o všech vztazích říkat: to je můj přítel, přítelkyně. Ochuzuje se tím vědomí, že vstupujeme – a to zvláště v mládí – do nejrůznějších vztahů, které mají odlišnou intenzitu, délku trvání, ale též různý stupeň důležitosti. Jiný bude vztah k rodičům, jiný ke kamarádovi a jiný k učiteli.

Kamarádství označuje takový vztah, kdy je nám s někým dobře, pomáháme si, navzájem se obohacujeme, rádi spolu trávíme čas, spojují nás zájmy. Kamarádů máme většinou více.

Přátelství označuje vztah, který se vyznačuje vysokou intenzitou vzájemnosti a důvěry. Říká se, že přítele poznáš v nesnázích, protože pravý přítel tě neopustí, ale obětuje se pro dobro druhého. Právě proto nemíváme v životě přátel mnoho.

Vztah mezi mužem a ženou může mít podobu kamarádství nebo přátelství. Avšak někdy přeroste v zamilovanost, kterou můžeme vyjádřit krásným označením: to je moje děvče/můj chlapec. Jedná se o někoho, na němž mi zvlášť záleží. A pak přichází směřování do manželství – do období, které lze vystihnout tím krásným slovem snoubenec/snoubenka. Jedná se o druh hlubokého přátelství, touhy darovat se milovanému, sjednotit se s ním a otevřít se rodině.

Dá se hovořit o lásce manželské, rodičovské... Kolik jen druhů vztahů je v lidském životě! Jak bohatý je lidský jazyk, který dovede popsat tak odlišné prožívání nejrůznějších vztahů!

Povolání k lásce

Jsme povoláni k lásce. Jednoduše se to řekne, ale obtížně uskutečňuje. Budovat vztahy bolí. Pravdivé vztahy vyžadují ochotu nechat se přetvářet a postupně tak léčí naše sobectví. Abychom neztratili sílu, je třeba ji po celý život hledat u toho, který nás stvořil, který nás k lásce povolal, a to právě proto, že on je „Společenstvím osob“.

profil nebo historii navštívených stránek a pouvažovat, jakou stopu jsem zanechal. Co jsem vlastně o sobě ‘internetu’ pověděl a co z toho může být zneužito někým, kdo má nedobré úmysly.

fotky kamarádů a přátel, kteří často bydlí hodně daleko. Nejrůznější věci můžu komentovat, můžu dávat najevo své vztahy. Je to zvláštní prostředí, ve kterém mohu být v kontaktu s mnoha lidmi a vyjádřit i to, co by v běžné ‚fyzické' komunikaci nebylo možné, protože na svém profilu spojím lidi, kteří se ve skutečnosti ani neznají a nikdy by se nesešli. Na internetu i na sociálních sítích navíc nacházím spoustu zajímavých informací ze života víry, odkazy na další zajímavé stránky, pozvánky na nejrůznější akce, zajímavé diskuse, online poslouchám (třeba i křesťanskou) hudbu a sleduju filmy nebo nahrávky z nejrůznějších akcí (např. signály.cz; večerychval.cz; radiovaticana.cz aj.) Je pravda, že když jsem na prázdninách a k internetu přístup nemám, zpravidla ho ani nepotřebuju. Ale v průběhu školního roku by to bez něho asi vůbec nešlo.

Je mi jasné, co jsem už mnohokrát slyšel, totiž že internet může být velmi nebezpečný pán. Že u profilů na facebooku nemám žádnou záruku, že věci napsané v profilu jsou skutečné. A už mnohokrát jsem se setkal v chatech s tím, že byl pomlouván člověk, který v chatové místnosti vůbec nebyl přítomný, nebo do ní dokonce vůbec neměl přístup. S případy kyberšikany nebo stalkingu už jsem taky setkal. Mnohokrát jsem se přesvědčil, že informace, které jsem čerpal z internetu, a to zvlášť v náboženských tématech, nebyly pravdivé.

Vím, že internet je dobrý sluha, ale zlý pán. Vím, že musím hlídat čas, protože při chatování nebo prohlížení profilů na facebooku nebo na youtube utíká hodně rychle. Vím také, že mi reálně hrozí nebezpečí závislosti na internetu, hraní počítačových her nebo sledování pornografie, která je na internetu snadno dostupná. Přes to přese všechno výhody užívání internetu převažují. Cítím, že je potřeba neztratit povědomí, že jednotliví uživatelé jsou lidé jako já. Právě díky tomu, jak je prostředí internetu anonymní, musím ještě víc dbát na to, abych jednal tak, jak bych chtěl, aby druzí jednali se mnou. Někdy není nezajímavé podívat se na svůj

Metodika

Použijeme mapu vztahů.

- Napiš si do každého kruhu lidi, jak je ve svém osobním životě vnímáš (čím bližší okruh, tím bližší osoby; může se stát, že některý kruh zůstane prázdný).
- Okolo kruhu do horní poloviny napiš, co u těchto lidí napomáhá k dobrému vztahu, a do dolní poloviny, co tyto vztahy kazí.
- Napiš, co ti pomáhá dobré vztahy udržet a ty horší zlepšovat. Nakonec si jeden ze vztahů zaznamenaných v kruzích vyber a zapracuj na něm.
- Je vhodné společně si sdělit, co vztahy pomáhá budovat a co je kazí.

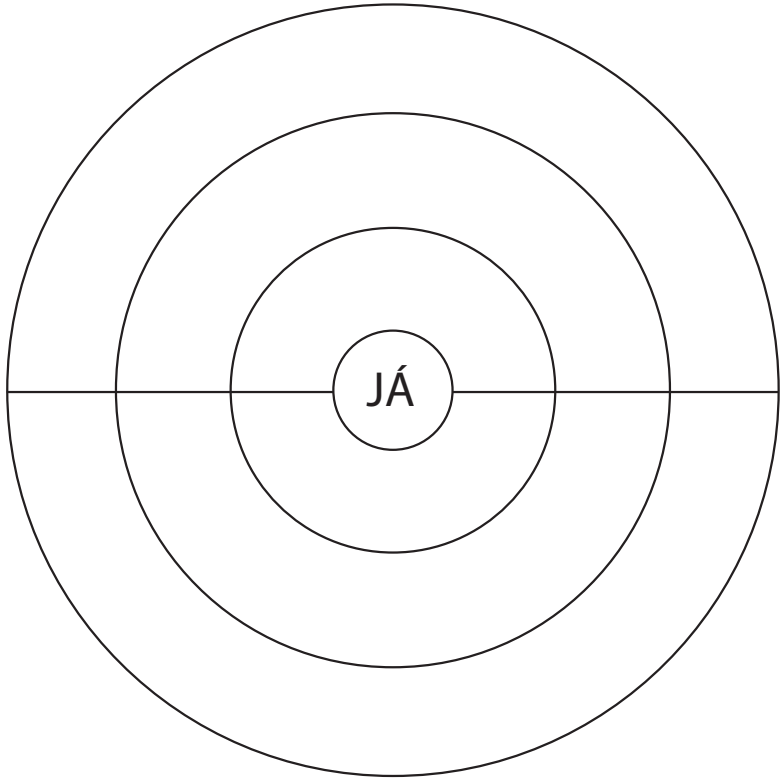

Modlitba

Pomůcky: „Mapa vztahů“ z práce ve skupinkách – pokud nebyla vytvořena, vytvoříme ji hned po písni na papír (A4) tak, že zobrazíme symbolicky sebe doprostřed a kolem doplníme lidi, kteří nám zasahují do života.

Píseň

Během písně se každý modlí za vztahy, které má uvedeny na své „mapě“.

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:
Pane, dáváš nám druhé lidi, kteří bdí, když my spíme, kteří věří, když my pochybujeme, a kteří se modlí i ve chvílích, kdy nám zbývá už jen mlčení.
Dáváš nám druhé lidi, kteří nás provázejí, kteří spolu s námi doufají i trpí úzkostmi, kteří jsou unavení a přece to nevzdávají, na které se můžeme obracet se svými starostmi i trápením.
Dáváš nám druhé lidi, kteří stojí spolu s námi před tebou, kteří tě prosí, ptají se tě, děkují ti a jsou ti k dispozici.
Dáváš nám druhé lidi a svěřuješ nám je. Bez nich tě nedokážeme skutečně milovat a bez nich nemůžeme být tebou milováni. Dej, ať jsme jedni druhým požehnáním na cestě za tebou. Amen.

(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 58, Dáváš nám druhé lidi)

Literatura k rozšíření tématu

West, Ch.: Teologie těla pro začátečníky. Paulínky, 2006.

8

We Wíru Wirtuality

Motto:
Nestačí brouzdat digitálními ulicemi, tedy jen se připojit: je třeba, aby připojení bylo spojeno se skutečným setkáním. Nemůžeme žít sami, uzavřeni sami do sebe.“

(papež František)

Biblický text

Měl bych ti ještě mnoho co psát, ale nechci to svěřit inkoustu a peru; doufám, že tě brzo uvidím, a budeme spolu mluvit tváří v tvář. Pokoj tobě. Přátelé tě pozdravují. Pozdravuj každého z přátel osobně!
(3Jan 13-15)

Téma

Svůj všední den si nedokážu představit bez mediálních technologií. Nejenže skoro každý den musím kontrolovat poštu, na internetu hledám často jízdní řády a nejrůznější informace, ale taky komunikuju s druhými – ani nevím, jestli existuje den, kdy bych neposlal ani jednu esemesku. Velmi rychle se s druhými lidmi domluvíme. Na facebooku nebo twitteru navíc můžu sledovat

Literatura k rozšíření tématu

Balík, J.: Máš na víc. Paulínky, 2012.
Hock, K.: Čtvero letor. Matice cyrilometodějská, 2002.

Souhrnný list: Udržet se online

„Cílem křesťanské askeze je vytvořit krásnou osobu."
(Florenskij)

„Duchovní cvičení mají za cíl uspořádaný (harmonický) život, život podle vůle Boží."
(sv. Ignác)

- ✓ Duchovní život je cesta, během které je celá lidská osoba pronikána láskou Boží (rozum, vůle, cit; tělo, duch; vztahy).
- ✓ Žít evangelium není záležitost automatická, ale vyžaduje odvahu k „propocení košile".
- ✓ Křesťanský trénink má své osvědčené postupy, nabízí duchovní doprovázení a vyžaduje život v církvi, která je životodárným prostředím.

Souhrnný list: Spleť vztahů

„Láska nemůže být redukována na cit, který přichází a odchází. Láska se sice dotýká našeho citového života, ovšem proto, aby nás otevřela milované osobě a zahájila tak cestu, jež spočívá ve vyjití z uzavřenosti vlastního já a vykročení k druhému s cílem budovat trvalý vztah. Láska pak směřuje ke sjednocení s milovanou osobou."
(papež František)

- ✓ Touha vytvářet vztahy je pro člověka do velké míry přirozená; je to proto, že je stvořen Bohem. Základním a nejdůležitějším prostředím pro rozvoj člověka je rodina.
- ✓ Od mládí je důležité žít ve společenství s vrstevníky.
- ✓ Člověk byl povolaný k lásce a bez svobody není možné upřímně milovat.

5

Mezi mužem a ženou

Motto:
Manželství znamená: Já chci, abys ty byl/a šťastný/á, a já to platím.“

Biblický text

Tu přišli farizeové a zkoušeli ho: ptali se ho, je-li muži dovoleno propustit manželku. Odpověděl jim: „Co vám ustanovil Mojžíš?“ Řekli: „Mojžíš dovolil napsat rozlukový lístek a propustit.“ Ježíš jim řekl: „Pro tvrdost vašeho srdce vám napsal toto ustanovení. Od počátku stvoření ‘Bůh učinil člověka jako muže a ženu; proto opustí muž svého otce i matku a připojí se k své manželce, a budou ti dva jedno tělo’; takže již nejsou dva, ale jeden. A proto, co Bůh spojil, člověk nerozlučuj!“ V domě se ho učedníci znovu na tu věc ptali. I řekl jim: „Kdo propustí svou manželku a vezme si jinou, dopouští se vůči ní cizoložství; a jestliže manželka propustí svého muže a vezme si jiného, dopouští se cizoložství.“
(Mk 10,2-12)

Modlitba

Pomůcky: proužky papíru (budeme z nich dělat papírový řetěz), psací potřeby, lepidlo nebo sešívačka.

Píseň

Úvodní modlitba:
Potřebuji tě, Pane, buď mým učitelem, potřebuji tě den co den. Dej mi jistotu svědomí, neboť ona jediná dokáže vnímat a chápat tvého Ducha.
Mé uši jsou hluché, nedokážu zaslechnout tvůj hlas. Mé oči jsou kalné, nedokážu rozpoznávat tvá znamení.
Jen ty sám můžeš protesat mé uši, ty sám můžeš otevřít mé oči a očistit mé srdce.
Uč mě usedat u tvých nohou a naslouchat tvému slovu. Amen.

Na proužky papíru, kterých si každý může vzít, kolik chce, píšeme, co komu pomáhá v duchovním životě.
Z těchto proužků po určitém čase začneme dělat řetěz s tím, že každý může formulovat vlastními slovy to, co do řetězu přidává, ať už jako dík nebo jako prosbu.

Před závěrečnou písní se můžeme pomodlit následující modlitbu:
Všemohoucí, věčný Bože, stvořils mě i mé bratry a sestry, abychom tě chválili, abychom tě milovali, abychom ti vzdávali úctu a sloužili ti ke spáse své duše.
Všechny věci na zemi jsou stvořeny pro nás lidi, aby nám pomáhaly k dosažení cíle, pro který jsme byli stvořeni.
Dej mi, ať jasně poznávám a volím to, co mě vede k tobě, a ať odmítám to, co mě od tebe odděluje. Dej mi svého Ducha Svatého, ať si přeji a volím jedině to, co mi více napomáhá k cíli, pro který jsem stvořen. Amen.
(YOUCAT – Modlitební knížka pro mladé, str. 96, 123)

Píseň

Nastolit otázky:

a) Co vše musí dnes sportovec, hudebník vykonat, čeho se vzdát, aby uspěl?
K vítězství potřebuje nejen vlastní snahu, ale i dokonalou techniku a k tomu tým, který ho podporuje. Bez kvalitního trenéra to nepůjde.

b) Chci-li jednou dosáhnout života v lásce s Bohem v nebi, co to znamená pro můj denní plán (osobní time management)?

c) Na papírky si pište, co by udělal ďábel, kdyby tě chtěl odvést od duchovní virtuozity (svatosti).

d) Co mi v duchovním životě pomáhá, co mám osvědčeno.

e) Co je v duchovním životě dokonalá technika, trenér, a co tým?

pomůcky: papíry, psací potřeby

Závěr

Každý si sestaví svůj denní plán.
Typ: nedělej ho moc podrobný, stačí vytyčit hlavní opěrné body (např. kdy si vytvořím prostor pro modlitbu).

Téma

Láska v životě člověka

Člověk je povolaný k lásce právě proto, že je stvořen Bohem, který je Trojice. „Bůh stvořil člověka, aby byl jeho obrazem, stvořil ho, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil“ (Gn 1,27). Bůh žije jako intenzivní společenství tří božských osob; proto je Bůh Láska a modeluje celé stvoření především člověka v této trojiční bohatosti. Proto na počátku muž a žena vnímají, že jsou stvořeni jeden pro druhého, aby vytvářeli jednotu.

Bůh stvořil všechno viditelné (vesmír, přírodu) a neviditelné (anděly). Pak oboje spojil a stvořil člověka, který je jednotou těla a duše (srov. KKC 327). Muž i žena jsou stvořeni Bohem se stejnou důstojností, ale od počátku i se schopností doplňovat se. Jejich těla mají snubní význam – darovat se.

Avšak na scéně dějin světa se objevil hřích – ničící vir, který vstoupil do života člověka a způsobil chaos, zmatek, rozvrat. Hřích rozložil harmonii stvoření, a to se netýká jen nitra člověka, ale jeho těla a duše, a také jeho vztahů.

V této perspektivě Kristus přichází, aby rozdělené spojil, aby člověk mohl najít znovu cestu k harmonii. V síle Ježíše zmrtvýchvstalého je možné uskutečnit to, co je v člověku od chvíle stvoření zakódováno: povolání k lásce. Mimo jiné i proto je plné vítězství Krista spojeno opět se vzkříšením našeho těla. V nebi si podáme ruce mezi sebou, obejmeme se s Ježíšem a Marií.

Muž a žena

Láska je povoláním každého člověka, avšak lásku vyjadřuje, vnímá a prožívá odlišně muž a odlišně žena. Pohlavnost ovlivňuje všechny stránky lidské bytosti. Jestliže je žena těsněji spojena

s novým životem, je zřejmé, že její úloha je více v jemnosti lásky. Muž se od ní této něžnosti lásky v jistém smyslu učí. Na druhé straně žena potřebuje zakoušet mužovu lásku, která se projevuje především tím, že se pro ni muž angažuje a stará se o její dobro. Žena vytváří pocit domova, muž domov ochraňuje. Ježíš přinesl svou novost: odhalil důstojnost každého člověka. Avšak zároveň ukázal dynamismus vzájemného doplňování se, který je umožněn tím, že muž i žena svou osobní důstojnost prožívají jiným způsobem. Rovnost totiž neznamená totožnost. Muž i žena prožívají lidství včetně pohlavnosti svým specifickým způsobem, a tím jsou schopni obohacovat jeden druhého, darovat se jeden druhému a přijmout druhého. Tato dynamika vztahu může mít mnoho podob: od pracovní spolupráce, přes sourozenectví, přátelství až k tomu nejintenzivnějšímu lidskému vztahu, kterým je manželství.

Muž či žena rozvíjejí svůj vzájemný vztah, překonávají nejrůznější obtíže a zranění, učí se lásce, která nehledá sebe, ale která se snaží angažovat ve službě druhému. Vztah muže a ženy je vždy plný napětí, ale zároveň obohacuje. K lidskému rozvoji je třeba žít ve vztazích, což znamená i ve vztazích muž – žena. Muž potřebuje k svému rozvoji ženu a naopak. Být mužem či ženou znamená objevit schopnost otcovství a mateřství (ve fyzickém či duchovním rozměru), to jest: žít pro druhé, dávat druhým život, svým životem obohacovat druhé.

Manželství

Písmo svaté nás ujišťuje, že základním lidským společenstvím je rodina, kterou tvoří manželé (muž a žena) a jejich děti. Manželské sebedarující se lásce Bůh vtiskl hluboký význam. Vepsal do ní podobnost sám se sebou. Manželská láska zjevuje a přenáší do viditelného světa neviditelné Boží skutečnosti. Manželé jsou viditelným znamením Boží přítomnosti ve světě, tajemství Boha lásky – Trojice a lásky Ježíše k církvi. Zvláštním výrazem tohoto

Metodika

Animátor najde na webu příklad intenzity tréninku sportovce nebo houslového sólisty
(např. Julie Svěcená hraje na housle 6 hodin denně).

Petra Kvitová:
7:00 – „Budíček."
7:30 – „Začínám lehkým dvacetiminutovým během po okolí."
8:00 – „Deset až dvacet minut strečink, dobré pro unavené svaly."
8:30 – „Snídaně – obvykle müssli s jogurtem a ovoce – borůvky a maliny mám moc ráda. A piji zelený čaj."
9:30 – „Hodina a půl tréninku na kurtě.
11:00 – „Další půlhodinka běhu."
11:30 – „Zase strečink."
12:30 – „Oběd. Mívám lehké jídlo, obvykle sushi, které mám moc ráda. Poté krátký odpočinek."
14:00 – „Na řadu přichází hodina a půl fyzičky. Záběr na svaly, někdy sprinty, jindy práce v posilovně."
17:00 – „Jdu na masáž."
19:00 – „Večeře. Snažím se sníst tolik proteinů, kolik můžu. Maso, obvykle kuře nebo hovězí, a hodně zeleniny a salátu."
20:30 – „Čas na relaxaci."
21:00 – „Už jsem většinou tak unavená, že ležím v posteli. Únavou si už ani nemůžu číst mou knihu."

Nejprve animátor přečte text přítomným.
Následovat bude diskuse ve skupině.

Poznámka:
Stejně jako program sportovce může posloužit sestavení denního programu běžné maminky.

Závěr

Křesťanský život není něco automatického, ale vyžaduje naši angažovanost, snahu rozvíjet přijaté nadání (Benedikt XVI.). Nadání si nemůžeme zajistit sami svou pílí, musí nám být dáno. Hovoříme, že Bůh nám dává milost. Avšak tuto milost Boží pak musíme rozvíjet, udržet ji online, jinak může postupně zakrnět a zůstat nevyužita (např. křest dítěte, které není dál výchovou vedeno k praktikování víry). Ostatně žádný vztah není nikdy hotový, ale je třeba ho pěstovat a prohlubovat, tedy i vztah s Kristem vyžaduje celoživotní péči.

zjevování Boží lásky je manželská řeč těla – sexualita, která vyjadřuje a potvrzuje lásku (manželský slib). Je velkou lží, když dnes lidé mají za to, že sex je především k tomu, aby si lidé užili rozkoš.

Protože je manželská láska zjevením Boha, má následující základní vlastnosti, do kterých manželé po celý život vrůstají:

- manželská láska je plně lidská (tělesná i duchovní, zahrnuje běžné lidské starosti a radosti, i sexualitu)
- bezvýhradná (sebedarující se, vyžaduje lásku v drobnostech, myslet na dobro druhého)
- výlučná (věrná až do smrti)
- otevřená k novému životu (plodná)

Taková láska není snadná, ale je možná.
Takto pojímaná láska jasně ukazuje, proč má sexualita své místo pouze a jen v rámci manželství.
Na základě takové lásky je rodina místem přívětivým pro děti, které nejen přijímá jako dar, ale též vytváří podmínky pro jejich harmonickou výchovu.

Příprava na manželský slib

Příprava na společný život v manželství začíná ihned po početí a, jak ukazuje psychologie, mnoho záleží na rodičích. Postupně každý jedinec přebírá odpovědnost za dozrávání své osobnosti, za vědomé a svobodné přijetí cesty lásky. V tom mu napomáhají různé kurzy (viz metodika).

Období, kdy spolu snoubenci chodí, je intenzivní přípravou na veřejné a slavnostní rozhodnutí: tebe chci udělat šťastným/šťastnou a chci pro to investovat svou životní sílu. Spolu s tebou se chci stát otcem/matkou našich dětí. Jedná se o přípravu na zásadní životní slib, který je náročný. Avšak v jeho naplňování je možné najít skutečnou lidskou radost a smysl života.
„Já, … odevzdávám se tobě, … a přijímám tě za manžela/manželku.

Slibuji, že ti zachovám lásku, úctu a věrnost,
že tě nikdy neopustím a že s tebou ponesu všechno dobré i zlé až do smrti."

Kdyby slib končil zde, pak by mladí lidé měli oprávněný strach vstoupit do manželství a vyměnit si takový náročný slib. Ale lidskou slabost přichází překonat Ježíš. Slib tedy končí slovy: „K tomu ať mi pomáhá Bůh. Amen." Proto uzavírá katolík svatbu v kostele. Ježíš nenechal manžele bez posily. Rozhodl se jejich lásku, která bývá náchylná k ochabnutí, posílit svým energetickým nápojem – svátostí. Pozvat do manželství Ježíše znamená zakoušet jeho pomoc.

Závěr

Život člověka v manželství lze popsat jako trilogii lásky:
1. díl – Jak milovat druhého, včetně sexuální lásky.
2. díl – Jak přijmout děti.
3. díl – Jak děti vychovat a uvádět je na cestu víry a věčnosti.

Manželství je povolání člověka zobrazovat Boha: stát se nerozlučným společenstvím plodné lásky. Proto je manželství řádným povoláním člověka a cestou ke svatosti – k dokonalosti v lásce.

smíření, osobní a společná modlitba, duchovní vedení, účast na duchovních obnovách, využívání odpustků.

„Čtete evangelium? Je dobré nosit evangelium s sebou v kapse či v tašce a kdykoli během dne si z něj kousek přečíst. Kdykoli během dne si vyndám z kapsy evangelium a kousek si přečtu; jen krátkou pasáž. Tam k nám promlouvá Ježíš, v evangeliu! Pamatujte na to" (papež František).

6) *Oblast vztahů, včetně života ve společenství církve* (Ježíš založil společenství učedníků, církev.)
Lidstvo není spolkem sirotků ani skupinou individualistů. Každá lidská bytost potřebuje druhé, potřebuje se od nich učit, zdokonalovat. Kdo se uzavírá jen do sebe, lidsky strádá. U posledního soudu rozhodne o naší věčnosti to, jak jsme sloužili svým bližním (Mt 25,31-46).

Církev je rodinou Božích dětí. Každý v ní může najít domov, prožívat konkrétní vztahy, zakoušet něhu, a to i přesto, že ne vše je v církvi ideální. Láska mezi Ježíšovými učedníky přitahuje a je základem evangelizace (Jan 13,35). Svatý Augustin píše: „Jak se pozná, že někdo přijal Ducha Svatého? Nechť se zeptá svého srdce. Miluje-li bratra, Boží Duch v něm zůstává." Celý život jsme učedníky lásky k druhým lidem.
Církev je životodárné prostředí, neboť v ní nacházíme živiny pro náš život; čerpáme ze studnice Kristovy milosti:
- svátosti, Písmo svaté
- přátelství Panny Marie a svatých, jejich zkušenosti a jejich spisy
- přímluvnou modlitbu bratří a sester, svatých v nebi, andělů strážných, odpustky
- lidskou blízkost a přátele (konkrétní společenství či spiritualitu)
- duchovní doprovázení (osobu, která pomáhá rozpoznávat vůli Boží a vyznat se v myšlenkách, většinou kněz)
- snadnější objevování orientace, protože v církvi hovoří Duch Svatý

(např. vstávat ve stanovený čas, jít pěšky, zhasínat, uklízet po sobě, nevybírat si v jídle, nebrat hned léky na bolest, nezapomínat na páteční půst).

3) *Oblast citu* (Ježíš měl rád krásu přírody.)
City jsou kořením života. Vyzrálý cit posiluje člověka v dobrých rozhodnutích. Kultivování citu je celoživotní cesta, které napomáhá zpytování svědomí, uvědomování si vlastních citů a duchovní vedení. Postupně lze objevit city, které zavádějí a ohrožují životní naplněnost, a otevřít se těm, které jsou ryzí. Tak uzrávají pozitivní motivace, které nás vedou ke konání dobra a k naplňování vůle Boží, z čehož nakonec plyne hluboká radost. Je třeba počítat s tím, že v citové oblasti se nejvíce objevuje vliv nevědomí a podvědomí. Usměrňování citu proto usnadňuje možnost někomu o svých pocitech povídat a nejednou vyžaduje i odbornou psychoterapeutickou podporu. Cit pozitivně ovlivňují dobré podněty: styk s autentickým uměním, přátelé, radost ze života (umět se radovat z maličkostí, udělat sám sobě radost, sportovat) a rozjímavá modlitba.

4) *Oblast tělesná* (Ježíš uzdravoval.)
Lidské tělo „je chrámem Ducha Svatého“ (1 Kor 6,19) a je určeno ke zmrtvýchvstání. Člověk nese odpovědnost za to, aby moudře a přiměřeně o své tělo pečoval a je-li třeba, i je léčil. Je špatné, když někdo slouží pohodlnosti těla, jak se často stává, nebo si své tělo zbytečně ničí.

Člověk, který je proniknutý Bohem, vytváří kolem sebe harmonické prostředí a novou evangelijní kulturu. Jeho oblečení a bydlení vyzařují prostotu a vnitřní harmonii.

5) *Oblast duchovní* (Ježíš nabízel svou milost, odpouštěl hříchy a učil lidi modlit se.)
Každý je hříšný a chybující, trápí ho lidská slabost. Boží milosrdenství neustále nabízí zdroje duchovní posily: četba Písma, časté přijímání svátosti eucharistie a (přibližně měsíční) svátosti

Metodika

1) Skupina se rozdělí na chlapce a děvčata. Následuje hledání odpovědí na položené otázky.
Buď se nejprve každý zamýšlí sám a pak se to společně zapíše na velký papír, nebo se hned skupina pustí do společného hledání.

a) Co pro mne znamená, že jsem muž/žena?

b) Čím mě druhé pohlaví obohacuje? Čím mě druhé pohlaví inspiruje?
c) Čeho se ve vztahu k druhému pohlaví obávám? Čím mohu druhé pohlaví zraňovat (kluci holky a holky kluky)?

Pak se obě skupiny opět sejdou a společně předloží jedna druhé své závěry. Pak následuje ještě diskuse.

pomůcky: papír, psací potřeby

2) Pohovořte o tom, co je to zasnoubení.
Můžete k tomu použít knihu: Skočovský, K.D.: Zasnoubení – čas milosti. Paulínky, 2011.
Ještě lepší bude, když pozvete snoubence či mladý manželský pár, aby vám pověděli o tom, jak své zásnuby prožívají a co pro ně znamenají.

3) Přečtěte si nejprve pozorně jednu nebo druhou báseň a snažte se diskutovat o tom, co vám říká.

ADAM A EVA
Jan Zahradníček
ze sbírky „Skrze mříže“

Když oblohou sudby škubne záblesk,
jsou jeden? Jsou dva? Jsou mračna dvě,
jež hnána k sobě blesk na blesk
pronikají ohnivě.
Kdo bere, kdo dává, kdo nesen nese
v tom hněvu jak něha, v té něze jak hněv.
Co mé a co tvé, zde poplete se
jak slzy, jak sliny, jak krev.
Zas dva. Zas každý sám s očima svýma,
dva středy, dva středy – však jeden kruh.
Každý svou úzkost, své soužení má,
a přec potřební sobě jako vzduch.
Jak světlo. Zas ruce hledají ruce
a berou a hladí a stiskají.
Zas v nové a větší muce
propasti dvě se vzývají.
Tak vznikat, tak zanikat chtějí
druh druhu hned rakví, hned kolébkou.
Čím hlouběji oddán, tím svobodněji
každý z nich ve dvou jde cestou svou.

DOPIS ŽENĚ
Václav Renč
ze sbírky „O úhel jinak“

Když nejsi se mnou, dýchám svobodněji,
blíž kmeni samoty, jehož jsem list.
V jemnější vlákno den svůj mohu příst

Hraním na klavír se nikdo bez zvláštního nadání nestane Beethovenem. Ale ani Beethoven by nebyl tím, kým byl, kdyby nerozvíjel své nadání. Základem našeho života je Boží milost – „nadání“ pro život s Bohem. Křesťanský život je vztah s Kristem, který se projevuje vírou a má svoji oporu ve svátostech. V tzv. iniciačních svátostech (křtu, biřmování a eucharistii) dostáváme dar „nadání“, schopnost žít s Bohem. Toto obdarování umožňuje lásce, která je do lidské osoby vložena Duchem Svatým při křtu (Řím 5,5), ovládnout celého člověka.

Jak rozvíjet vztah s Kristem? Jak nechat celou svou bytost, celý svůj život proniknout láskou?

1) *Oblast rozumu* (Ježíš vykládal Písmo, učil a diskutoval.)
Rozum je nutné celý život kultivovat a rozvíjet vzděláváním, dialogem s druhými a neustálým životem podle víry. Víra a rozum jsou totiž dvě křídla, kterými „se lidský duch pozvedá k nazírání pravdy“ (sv. Jan Pavel II.). Mezi vírou a rozumem musí probíhat neustálý dialog. Tak, jak roste naše vzdělání ve světské oblasti, tak by mělo růst i v oblasti náboženské. V současnosti máme k dispozici mnoho duchovní literatury, Katechismus katolické církve (jeho Kompendium a jeho přiblížení mladým – YOUCAT), Kompendium sociální nauky církve a snadno je možné se seznamovat s papežskými dokumenty (např. prostřednictvím www.radiovaticana.cz).

2) *Oblast vůle* (Ježíš vyzýval k činu, k zapírání se.)
Mít pevnou, vycvičenou vůli znamená být schopen dobra, být schopen vykonat to, co poznávám, že je vůle Boží. Pevná vůle umožňuje vytrvat v dobrém, dostát svému rozhodnutí a překonávat překážky; používat správným způsobem svobodu. Zhýčkanost a lenost jsou základní překážky duchovního života. Žít evangelium totiž vyžaduje odvahu k „propocení košile“ (papež František). K otužování vůle přispívají malá předsevzetí daná na jeden týden. Každý večer je vhodné se při modlitbě podívat, jak trénink vypadal. Předsevzetí musejí být konkrétní, jednoduchá, splnitelná

7

Udržet se online

Motto:
Jak v tobě roste láska, tak roste i krása, protože láska je krásou duše.“

(sv. Augustin)

Biblický text

Nevíte snad, že ti, kteří běží na závodní dráze, běží sice všichni, ale jen jeden dostane cenu? Běžte tak, abyste ji získali! Každý závodník se podrobuje všestranné kázni. Oni to podstupují pro pomíjitelný věnec, my však pro věnec nepomíjitelný. Já tedy běžím ne jako bez cíle; bojuji ne tak, jako bych dával rány do prázdna. Ranami nutím své tělo ke kázni, abych snad, když kážu jiným, sám neselhal.
(1 Kor 9,24-27)

Téma

Počátek života víry je osobní setkání s Ježíšem Kristem, navázání vztahu, který se po celý život vyvíjí. Ježíš je nejen naším přítelem, ale také vzorem našeho jednání, je plností lidství a zároveň je Bůh, který nás ve své lásce zve ke svatosti a k věčnosti. Náš život je cestou, během které se vztahu s ním otevíráme a přijímáme jeho dary.

a vjemy hlubším ozvukem mi znějí.
Když nejsi se mnou, chodím spoutaněji.
Vyháněn, váben ze všech známých míst,
myšlenkou, krokem, ničím nejsem jist,
až cizí v každém nesdíleném ději.
Když nejsi se mnou, žiju v samých kdyby…
Všechno je maně rozevřená kniha:
lze po slovech, ne v kapitolách číst.
Když nejsi se mnou, jeden rozměr chybí:
ta nesnadná, ta požehnaná tíha.
Blíž sobě sám – a utržený list.

4) Jednotliví účastníci si připraví krátké referáty o možnostech přípravy na manželství. Na setkání se navzájem seznámí s tím, co zjistili.

Je dobré pamatovat na to, že kvalitní blízká příprava snoubenců na svatbu vyžaduje:
- setkání s knězem
- někdy poradu s odborníky (např. psycholog – osobnostní oblast)
- přípravu v oblasti vztahu (viz různé kurzy pod centry pro rodinu; zajímavou možnost nabízí: http://snoubenci.ascczech.cz/
- hlubší poznání učení církve (některé kurzy je obsahují a některé ne; jedná se o seznámení především s přínosem Jana Pavla II. v jeho Teologii těla, které je dostupné v úvodu díla West, Ch.: Teologie těla pro začátečníky. Paulínky, 2006)
- kurz uvedení do lékařských metod, které umožňují žít ve shodě s plodností ženy

(www.lpp.cz; www.cenap.cz)

5) Pozvěte na další setkání nějaký manželský pár, který se věnuje přípravě snoubenců. Ať vám poskytne nějaká doporučení.

Modlitba

Pomůcky: Bible, malé lístečky, psací potřeby.

Píseň

1 Kor 13,1-7 – text přečte vybraný účastník, může být přečten s krátkými pauzami i vícekrát.
Na lístečky napíše každý za sebe, čím je obohacován druhým pohlavím.
Pak účastníci něco z toho vyberou a pronesou za to dík Bohu.
Vrátíme se k biblickému textu a každý z něj vybírá to, co chce vyprošovat pro vztahy mezi muži a ženami, a formuluje to jako prosbu.

Píseň

Literatura k rozšíření tématu

http://teologietela.paulinky.cz/
Harris, J.: S nikým nechodím a nejsem cvok. Samuel, 2004.
Papežský institut Jana Pavla II. Učit se milovat – 30 otázek, jak nepokazit to nejdůležitější dobrodružství v životě. Sekce pro mládež ČBK. Paulínky, 2014.
Szabo, M.: Manželství, to je také slib – aneb proč by to třeba nešlo změnit. Cesta, 2014.
Šťastná-Beščecová, K.: Umíš v tom chodit? Paulínky, 2008.
Wojtyla, K. (Jan Pavel II.): Před zlatníkovým krámkem. Paulínky, 2014.

Kubíček, L.: Velké tajemství – manželství jako umělecké dílo. Matice cyrilometodějská, 1995.
Laun, A.: Homosexualita z katolického pohledu. Matice cyrilometodějská, 2003.

Souhrnný list: Právo na sex?

„Mnoho mužů a žen se snaží zachovat manželskou morálku, ale nechápou svůj život jako obraz, neprožívají ho jako podobenství. Proto je rodinný život jakoby ruší a rozptyluje od myšlenky na Boha. Naopak stane se jim neustálou modlitbou, povznesením mysli k Bohu, začnou-li ho prožívat jako podobenství duchovní skutečnosti. To platí o všech vztazích muže a ženy. Přitažlivost dvou pohlaví je naprosto přirozená, je to dynamismus stvořených bytostí. Stane se však prázdnou erotikou, ztratí-li svůj hlubší smysl, tj. být obrazem duchovní pravdy. Jakmile se sexuální život manželů stane obrazem spojení duše s Bohem, tak jak nás k tomu vede Písmo, stane se hlubokým zdrojem duchovní inspirace.“

(kardinál Tomáš Špidlík)

- ✓ Pravdivá láska zapojuje celou osobu člověka se všemi jejími oblastmi.
- ✓ Ovládání pohlavního napětí je výcvikem v umění milovat.
- ✓ Život se nenaplňuje sexualitou, ale láskou – službou druhým.

Modlitba

Pomůcky: svíčky.

Píseň

Animátor nebo někdo z účastníků vysloví oblast, za niž se budeme modlit Zdrávas Maria. Oblasti můžete vymýšlet sami nebo využít následujícího návrhu:
Prožívání mužství či ženství; pravdivý pohled na lásku; vyrovnaný vztah k vlastnímu tělu; úcta k druhému pohlaví; hledání sexuální identity; zdrženlivost a čistota; sebeovládání; prosba za ty, kdo se bojí řešit otázky vlastní sexuality; prosba za ty, kterým někdo ublížil v této oblasti; prosba za ty, kdo v oblasti sexuality prožívají nesvobodu; prosba za ty, kdo překročili nebo neumějí udržet potřebné hranice v respektu ke druhému.
Při každém Zdrávas můžeme zapálit svíčku jako zvýraznění prosby.

Píseň

Literatura k rozšíření tématu

Ange, D.: Tvé tělo je stvořeno pro lásku. KNA, 2013.
Ange, D.: Tvé tělo je stvořeno pro život. KNA, 1999.
Ange, D.: Homosexuální. KNA, 1995.
Bergnan, R.: Čtyři boje, aneb témata (nejen) pro mladé (www.robertbergman.cz)
Cloud, H.–Townsend, J.: Hranice v chození. Návrat domů, 2007.
Floryk, D.: Milujte se a množte se. www.ceskestudny.cz, 2013.
Harris, J.: Ani ň – jak chránit své srdce před smyslností. Samuel, 2004.
Homosexualita a křesťanská antropologie. Pastorační středisko Praha, 1998.

Souhrnný list: Mezi mužem a ženou

„Rodina jako ohrožená, ale životodárná buňka společnosti: kotva pro 'tvořivou menšinu'."
(Lubomír Mlčoch)

- ✓ Člověk je stvořen k Boží podobě, jako muž a žena (stejná důstojnost, specifické uskutečňování podoby lidství), jako jednota těla a duše.
- ✓ Proto je člověk povolán k lásce (vzájemnému obdarovávání, včetně manželské sexuality).
- ✓ Základním lidským společenstvím je rodina, kterou tvoří manželé (muž a žena) a jejich děti. Na toto povolání je třeba se pečlivě připravovat.

6

Právo na sex?

Motto:
Muž a žena se plně realizují v upřímném daru sebe sama. Pro manžele je zcela zvláštním vyjádřením tohoto sebedarování moment manželského spojení."
(sv. Jan Pavel II.)

Biblický text

(Po svatební hostině.) Tobiáš povstal ze svého lůžka a řekl Sáře: „Sestro, vstaň! Pomodleme se a vyprosme si na našem Pánu, aby nám prokázal milosrdenství a spásu." Vstala a počali se modlit a prosit, aby se jim dostalo spásy. Tobiáš začal slovy: „Požehnaný jsi, Bože našich otců, a požehnané tvé jméno po všechny věky a pokolení. Ať ti dobrořečí nebesa a všechno tvé stvoření po všechny věky. Ty jsi učinil Adama. Učinil jsi mu pomoc a podporu, Evu, jeho ženu. Z obou vzešlo lidské potomstvo. Ty jsi řekl: 'Není dobré, aby člověk byl sám. Učiňme mu pomoc jemu rovnou.' Hle, neberu si tuto svou sestru pro smilnění, nýbrž veden věrností. Přikaž, abych došel smilování, já i ona, a abychom se společně dožili stáří." A oba řekli: „Amen, amen." Pak se uložili k spánku té noci.
(Tob 8,4b-9)

– Pak se obě skupiny sejdou a předloží své závěry, o kterých bude následovat diskuse.
Náměty pro animátora: materiál od Hany a Petra Imlaufových, jenž je k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

d) Chození s nevěřícím partnerem – je možné?, jaká má úskalí?, za jakých podmínek je perspektivní?
Náměty pro animátora: materiál od Hany a Petra Imlaufových, jenž je k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

3) Homosexualita
Společně si přečtěte článek z časopisu IN: únor 2010 – Homosexuální …
Článek je k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/
Pak diskutujte a hlavně hledejte důvod, proč Bůh, i když má každého rád, s homosexuálním jednáním nesouhlasí.

4) Masturbace
Jedná se o oblast, která dost často bývá u mladých lidí velice ožehavá. Stojí za to využít některý níže nabízený materiál, který je možné nejprve společně přečíst, a pak o něm diskutovat.
– Balík, Jan: Máš na víc. Paulínky, 2006, 2012, str. 80–83 (lze zakoupit i jako e-knihu)
– články z časopisu IN:
  září 2007 – Moje malé špinavé tajemství (příběh)
  listopad 2010 – Masturbace. Proč ne?
Články jsou k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

Náměty pro animátora: materiál „Jak daleko je ‘příliš daleko’“ od Hany a Petra Imlaufových, jenž je k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

2) Diskuse na témata:
Skupina hovoří na dané téma tak, že animátor uvede otázku, nechá čas na přemýšlení a pak dává prostor jednotlivým účastníků, aby se vyjádřili. Vždy je velice prospěšné, když se výpovědi zapisují a na závěr se pak diskuse shrne.

a) Proč spolu před svatou nespat?
náměty pro animátora:
– z časopisu IN: http://www.in.cz/poradna-laska/?idPoradny=1

název: *Jak říct klukovi, že chci se sexem počkat až do svatby?*
a *Proč patří sex až do manželství?*
– z časopisu IN: září 2009 – Proč říkat sexu před svatbou NE
Článek je k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

b) Proč spolu před svatbou nebydlet?
Náměty pro animátora: materiál od Hany a Petra Imlaufových, jenž je k dispozici v metodické příloze, kterou je možné si stáhnout na:
http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

c) Čistota, stud a oblékání?
– Nejprve se rozdělí skupina na chlapce a děvčata.
Otázky: jaké oblečení se mi na druhých líbí, jaké ne a proč; jaké oblečení mě na děvčatech sexuálně dráždí; jak se oblékat, abych byla krásná a přitom sexuálně nedráždila; proč brát ohledy jeden na druhého?

Téma

Jak je možné, že se Bůh mnoha lidem jeví jako ten, kdo jim nepřeje, kdo je omezuje? Písmo dává odpověď: člověk je ohrožen pokušením, které pochází od „otce lži“ (Jan 8,44), od ďábla, který je nepřítelem pravdy. Proto je nepřítelem lidského štěstí a skutečné lidské lásky. Bůh miluje člověka a stvořil ho ke své podobě (Gn 1,27). Člověk uvěřil lži, podlehl pokušení, začal Boha považovat za nepřítele. Avšak Bůh na svého milovaného člověka nezapomněl. Ježíš osvobozuje člověka, obnovuje jeho svobodu a umožňuje mu život, který je neustálým růstem v lásce (Jan Pavel II. – Dominum et vivificantem).

O významu sexuality pojednávalo 5. téma. Člověk svým tělem hovoří, vyjadřuje svým jednáním hluboké pravdy Boží. Tělo nemáme proto, abychom ukájeli jeho pudy a touhy, ale abychom jím vyjadřovali hluboké lidské a Boží pravdy – lásku. Lidské tělo je součást osoby člověka a jako takové je určeno hovořit, vyjadřovat svým vlastním způsobem lásku.

Láska zapojuje celou lidskou bytost

Pravá láska není pouhým momentálním dobrým pocitem. Je celobytostním rozhodnutím darovat se. Základem lidské seberealizace a smysluplnosti života je skutečnost, která vyplývá ze stvoření: „Člověk může sám sebe plně nalézt jen v opravdovém darování sebe samého“ (Gaudium et spes, 24). Takové lásce je třeba se otevřít a překonat omezující představy, které ji deformují a ve svém důsledku podceňují schopnosti člověka a namlouvají mu: jsi slabý, nemůžeš žít předmanželskou zdrženlivost, nedokážeš být věrný, nech se unášet svým pocitem a pudem.

Láska muže a ženy se skládá z mnoha rovin: ze schopnosti vcítit se do druhého, z podobných životních zásad, ze společné modlitby… Úkolem známosti je postupné sjednocování se ve všech rovinách. Až tehdy, když je sjednocení v nejrůznějších oblastech

kvalitní, je otevřena cesta k uzavření manželství. Může se stát, že dobře prožívaná známost ukáže mnoho rozporů, a tedy že manželství není možné.

Sexualita, která je člověku Bohem darována jako velký dar, je jednou z rovin lidské lásky. Je to velká síla, která si žádá kultivaci a zapojení do celku osoby – to je obsah pojmu čistota (KKC 2337–2345). „Čistota zaručuje touze správné místo, správný cíl a přiměřené prostředky k vyjádření“ (Floryk). Ovládání pohlavních napětí je výcvikem v umění milovat správně a plně, aniž bychom se stali vykořisťovateli druhých; rozvíjí citovou oblast a brání tělo a ducha před sobectvím a zvráceností, které člověka zavádějí do izolace a neschopnosti žít s druhými (Martini).

Aby bylo sexuální sebedarování muže a ženy pravdivé a tedy i správné, je třeba, aby muž a žena uzavřeli sňatek, prožívali sebedarující se lásku a aby jejich pohlavní spojení bylo otevřeno plodnosti. Pokud cokoliv chybí, pak se nejedná o manželský akt, ale o to, že jejich těla lžou, naznačují sebedarování, ale vědomě se nechtějí plně darovat. To se děje při předmanželském sexu, při cizoložství, při antikoncepčním sexu nebo tehdy, když manželé ve svém životě postrádají vzájemnou lásku.

Jak rozvíjet sexuální lásku v době známosti?

Nejprve vychutnat podání ruky, sezení vedle sebe atd. I manželé potřebují takové chvilky něžnosti. Známost je dobou, kdy malé krůčky prožitku sexuality, tělesné blízkosti, jsou na místě. Časem přijde pohlazení, po delší době třeba i políbení.

Cestě lásky prospívá, když si snoubenci určí hranici svých tělesných projevů a následně si navzájem pomáhají tuto hranici dodržovat. Může to být někdy obtížné, ale je to prospěšné. Takové jednání slouží společné výchově. Zvlášť muž potřebuje pochopit, jak je prospěšné mít v moci svůj pohlavní pud.

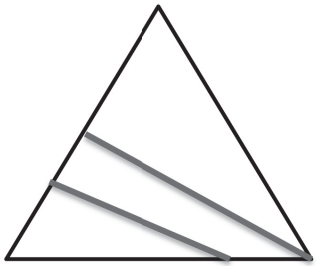

NE!

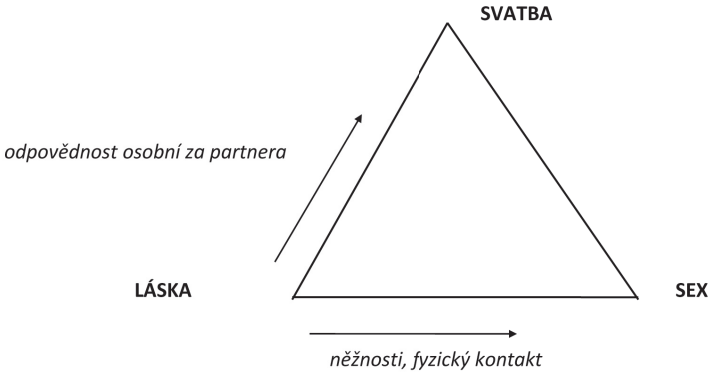

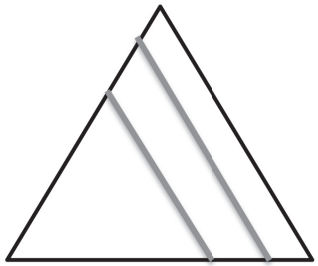

ANO

Metodika

1) Intimní zóna a budování vztahu
Nejprve je vhodné krátce experimentálně ukázat přítomným, že každý má intimní zónu. Ve vztazích existují hranice, které je třeba respektovat.
viz http://www.cirkev.cz/cirkev-se-setkava/mladez/materialy/

Pak animátor vezme obrázky, které ukazují, jak se harmonický vztah má rozvíjet.
Jedná se o příklad z knihy Waltera Trobische: Dva středy – však jeden kruh. Láska se má rozvíjet rovnoměrně. Svatba, a tedy i plnost tělesného spojení, přichází ve chvíli, kdy je sblížení muže a ženy na takové úrovni, že jeden přijímá odpovědnost za druhého. Jakmile sexuální oblast začne předbíhat ostatní součásti lásky, vytvoří se dojem sjednocení. Následkem toho ustupuje do pozadí úsilí snoubenců o vzájemné poznávání a prohlubování vztahu na nejzákladnější lidské rovině. Vztah mezi mužem a ženou se tak nevyvíjí harmonicky a začíná vznikat podhoubí pro budoucí nedorozumění a rozčarování jednoho z druhého.

Projevy tělesné lásky mají jít ruku v ruce s dalšími rovinami člověka. Bylo by nerozvážné, kdyby snoubenci například rozvíjeli svou sexuální blízkost, ale nevěnovali se společné modlitbě či poznávání svých rodinných zázemí, objevování osoby druhého.

Masturbace

Dnes se takové jednání propaguje a hovoří se o něm jako o něčem, co napomáhá lásce. Ve své podstatě je sebeukájení (sám sebe přivést k orgasmu) neuspořádaným využíváním Božího daru, tedy jeho zneužitím. Takovéto jednání přijímá rozkoš, ale zároveň odmítá její účel (otevřenost plození) a je uskutečňováno mimo rámec, pro který byla stvořena (manželství). Kdo masturbuje, uspokojuje své pudové touhy sám, nepotřebuje druhého. Sebeukájení tedy vede k izolaci a k blokování vztahovosti. Jak se vypořádat s takovýmto nepořádkem v životě a jak vrátit sexualitu do její uspořádanosti? Je to nesnadný úkol, který vyžaduje trpělivost, sebevýchovu a hlavně pokornou prosbu o Boží pomoc, o Boží milosrdenství. Zkušenost ukazuje, že velkou pomocí jsou svátosti, prosba k Panně Marii a duchovní doprovázení.

Homosexuální…

O této tématice se dnes hovoří otevřeně a je snaha, aby lidé s takovými sklony nepocítili žádnou diskriminaci. To je jistě velice správné. Nelze přeci odsuzovat člověka za něco, za co nemůže. Je-li však v současnosti tato menšinová orientace vydávána za normální variantu lidského života, je to nesprávné. Obtíž spočívá v tom, že se společnosti vnucuje pohled na homosexuální jednání jako na jednu z cest k prožívání lásky, vydávají se státní zákony o registrovaném partnerství a existuje tlak, aby lidé žijící v homosexuálních svazcích mohli adoptovat děti. S takovýmto postojem křesťané nikdy nesouhlasili. Odvolávali se na Písmo svaté, které konstatuje, že Bůh stvořil člověka k svému obrazu jako muže a ženu a dal jim úkol, aby plodili děti a naplnili zemi (Gn 1,27-28). Bible popisuje homosexuální jednání jako důsledek odpadnutí

lidí od Boha a vnímá je jako nepřirozené – odporující Božímu záměru (Lev 20,13; Řím 1,23-28).

Je třeba rozlišovat homosexuální sklony a jednání. Skutečná homosexuální orientace je stav, za který dotyčný nemůže. Jedná se o velkou životní obtíž, se kterou se dotyčný musí postupně vyrovnávat. Existují křesťanské organizace, které se snaží těmto lidem podat pomocnou ruku.

Něco jiného je homosexuální jednání, které je osobním rozhodnutím člověka; člověk je za něj zodpovědný. Pokud se tedy gayové či lesbičky rozhodují žít sexuálně mezi sebou, je to volba, se kterou souhlasit nemůžeme; ve své podstatě proto, že s ní nesouhlasí Bůh, který stvořil muže pro ženu a naopak, a ne muže pro muže a ženu pro ženu. Homosexuální praktiky jsou prožívány mimo rámec manželství a nemohou být plodné. Úcta k člověku je jistě důležitá, avšak zároveň nelze schvalovat čin, který je nesprávný.

Pokud někdo zjistí, že má homosexuální tendenci, je třeba, aby se neuzavřel a s pomocí druhých (kněz, psycholog) postupně objevil řešení či přijal své omezení.

Život naplňuje láska

Lidský život se nenaplňuje sexualitou, ale láskou. V lásce – ve službě druhému – najde každý člověk smysl svého života, svou lidskou hodnotu. Proto i ten, kdo nepraktikuje sexualitu, může najít cestu k naplněnosti života. To se týká též lidí, kteří se rozhodli zvolit panenství a panictví pro Boha, nebo zůstali svobodnými na základě nemoci či jiného důvodu. Láska je daleko více než sex. Skutečná láska se totiž vyznačuje především ochotou udělat druhého šťastným, obětovat se pro dobro druhého.

Závěr

Ve Starém zákoně se na lidskou lásku zaměřují zvláště dvě knihy. Každá ukazuje na její jiný aspekt. Kniha Píseň písní popisuje především její subjektivní stránku, kdežto Tobiáš ukazuje na důležitost jejího vztahu k objektivitě, k pravdě, k Bohu. Píseň písní se zaměřuje na prožívání lásky, na její emotivní stránku. Tobiáš zdůrazňuje, že k lásce patří i správná rozhodnutí, která jsou v životě uskutečňována. Láska podle Písně písní uvádí člověka do extáze, vyžaduje jemnost, trpělivost, je neklidná a prožívá neustálé nalézání a hledání druhého. Tobiáš se Sárou si jsou vědomi, že jejich vztah je spojuje zvláštním způsobem s Bohem a že úspěch manželství závisí na Boží milosti, proto se spolu o tuto milost modlí.